

Kat. komp.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

W A R S Z A W A

SPRAWOZDANIE

za rok 1935

ROK XII

SPRAWOZDANIE
BANKU GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

za rok 1935

ROK XII

Biblioteka Jagiellońska

1002641570

WARSZAWA

1936

SPRAWOZDANIE
BANKU GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

~~za rok 1935~~

~~68312~~

~~III~~

663111

III

12(1935)

WARSZAWA

„Cieniom królewskim przybył towarzysz wiecznego snu. Skroni Jego nie okala korona, a dłoń nie dzierży berła, a królem był serc i władcą woli naszej. Półwiekowym trudem swego życia brał we władanie serce po sercu, duszę po duszy, aż pod purpurę królestwa swego ducha zagarnął niepodzielnie całą Polskę.

Śmiałością swej myśli, odwagą zamierzeń, potęgą czynów z niewolnych rąk kajdany zrzucił, dla bezbronnych miecz wykuł, granice nim wyrąbał, a sztandary naszych pułków sławą uwieńczył.

Skazonych niewolą nauczył honoru bronić, wiarę we własne siły wskrzeszać, dumne marzenia z orlich szlaków na ziemię sprowadzać i w twardą rzeczywistość zamieniać.

Dał Polsce wolność, granice, moc i szacunek.

Czynami swemi budził u wszystkich po wszystkie krańce Polski iskry tęsknot do wielkości.

A miliony tych iskier z milionów serc wracały rozżarzone miłością do Tego, który je wskrzeszał, aż stał się On jasnością, spływającą na całą naszą ziemię, i płomieniem wytapiającym kruszec bezcenny, który w skarbcu narodowym naszych wartości moralnych pozostanie odtąd na wieki.

Wielkie dziedzictwo pozostawił w spadku po sobie ten potężny Władca serc i dusz polskich.

Cześć, jaką otaczaliśmy Józefa Piłsudskiego za Jego życia, wzmagą się dziś i potężnieć będzie w Polsce z godziny na godzinę coraz stokrotnie.

Niech hołdy dziś prochom wielkiego Polaka składane zamienią się w śluby dochowania wierności dla Jego myśli w daleką przyszłość przenikających. Niech przekują się w obowiązek strzeżenia dumy i honoru narodu, niech wole nasze do twardej pracy i walki z trudnościami zaprawią, a serca nasze wielką dla ojczyzny miłością rozpalą.

U bram domostw naszych postawmy warty, byśmy bezcennego kruszcu cnót przez Niego pozostawionych nie uszczuplili, niczego z wielkiego po Nim dziedzictwa nie uronili i byśmy duchowi Jego troską za życia o losy Polski umęczonemu spokój w wieczności dali”.

JÓZEF PIŁSUDSKI
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI
* 5.XII.1867 † 12.V.1935

W dniu 8 lipca 1935 roku zmarł

ś. p.

Inż. JERZY DRECKI

ZASTĘPCA NACZELNEGO DYREKTORA
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ś. p. Jerzy Drecki urodził się dnia 11 sierpnia 1891 r. w Łodzi. Służbę państwową rozpoczął w 1917 r. w Departamencie Pracy Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego, następnie w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. W 1927 r. ś. p. Jerzy Drecki wszedł w skład Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego. W 1932 r. został mianowany Zastępcą Naczelnego Dyrektora B. G. K. i w tym charakterze pełnił obowiązki Naczelnego Dyrektora Banku.

W Zmarłym Instytucja nasza utraciła wybitnego kierownika i oddanego towarzysza pracy oraz człowieka o nieskazitelnym charakterze.

RADA NADZORCZA I ZARZĄD
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

W dniu 8 lipca 1935 roku zmarł

ś. p.

INŻ. JERZY DRECKI

ZASTĘPCA NACZELNEGO DYREKTORA
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ś. p. Jerzy Drecki urodził się dnia 11 sierpnia 1891 r. w Łodzi. Służbę państwową rozpoczął w 1917 r. w Departamencie Pracy Tymczasowej Rady Stanu Królestwa Polskiego, następnie w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. W 1927 r. ś. p. Jerzy Drecki wszedł w skład Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego. W 1932 r. został mianowany Zastępcą Naczelnego Dyrektora B. G. K. i w tym charakterze pełnił obowiązki Naczelnego Dyrektora Banku.

W Zmarłym Instytucja nasza utraciła wybitnego kierownika i oddanego współpracownika oraz człowieka o nieskazitelnym charakterze.

RADA NADZORCZA I ZARZĄD
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

CENTRALA I ODDZIAŁ GŁÓWNY

WARSZAWA, ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ODDZIAŁY:

1. BIAŁA (Bielsko)	10. LWÓW
2. BIAŁYSTOK	11. ŁÓDŹ
3. BYDGOSZCZ	12. POZNAŃ
4. DROHOBYCZ	13. RADOM
5. GDYNIA	14. RÓWNE
6. KATOWICE	15. STANISŁAWÓW
7. KOŁOMYJA	16. TARNÓW
8. KRAKÓW	17. WILNO
9. LUBLIN	18. WŁOCŁAWEK
-

Rada Nadzorcza Banku^{*)}

WICEPREZES RADY:

Józef KOŻUCHOWSKI

CZŁONKOWIE RADY:

Franciszek DOLEŻAL
Wiceminister Przemysłu i Handlu

Inż. Juljan PIASECKI
Wiceminister Komunikacji

Władysław KORSAK
Wiceminister Spraw Wewnętrznych

Dr. Eugenjusz PIESTRZYŃSKI
Wiceminister Opieki Społecznej

Dr. Jerzy NOWAK
Dyr. Biura Ekon. Prezesa Rady Min.

Roger RACZYŃSKI
Wiceminister Rolnictwa i Reform Rolnych

Kazimierz ROŻNOWSKI

b. Wiceminister Skarbu

Komisarz Rządowy

Stefan RYBAŁTOWSKI

ZASTĘPCY KOMISARZA RZĄDOWEGO:

Wiesław DOMANIEWSKI

Marjan STEPNIEWICZ

^{*)} Skład w dniu 31 grudnia 1935 r.

Prezes Banku Dr. Roman Górecki został mianowany w dniu 13 października 1935 r. Ministrem Przemysłu i Handlu. Obowiązki Prezesa pełni od dnia 12 listopada 1935 r. urzędujący Wiceprezes Banku Józef Kożuchowski.

Członkami Rady przestali być w ciągu 1935 r.: Inż. Eugenjusz Kwiatkowski, wskutek zamianowania w dniu 13 października Wicepremierem i Ministrem Skarbu, Wiceminister Wincenty Jastrzębski oraz Inż. Józef Gallot, wskutek upływu kadencji z dniem 29 lipca 1935 r. Wiceminister Inż. Juljan Piasecki został mianowany członkiem Rady z dniem 29 lipca 1935 r.

Zarząd Banku^{*)}

WICEPREZES BANKU:

Józef KOŻUCHOWSKI

NACZELNY DYREKTOR BANKU:

Dr. Leon BARYSZ

ZASTĘPCY NACZELNEGO DYREKTORA BANKU:

Dr. Tadeusz GARBUSIŃSKI

Dr. Paweł MINKOWSKI

DYREKTORZY:

Dr. Marjan CHECHLIŃSKI

Dr. Zygmunt WASSERAB

Komisja Rewizyjna^{*)}

PRZEWODNICZĄCY:

Dr. Wiktor MARYNOWSKI

CZŁONKOWIE:

Artur ALLAND

Józef MIESZALSKI

Wacław DRABAREK

Marjan STRUMIŁŁO

Jarosław ŁUBA

Dr. Stefan ŻUROWSKI

^{*)} Skład w dniu 31 grudnia 1935 roku.

Wskutek śmierci Zastępcy Naczelnego Dyrektora Banku, ś. p. Inż. Jerzego Dreckiego, pełniącego obowiązki Naczelnego Dyrektora, oraz powołania Dyrektora Józefa Kożuchowskiego na stanowisko Wiceprezesa Banku w składzie Dyrekcji zaszyły w 1935 r. następujące zmiany:

Dyrektor Dr. Leon Barysz został z dniem 14 grudnia mianowany Naczelnym Dyrektorem Banku, zaś Dyrektor Dr. Tadeusz Garbusiński — Zastępcą Naczelnego Dyrektora. Jednocześnie na stanowisko drugiego Zastępcy Naczelnego Dyrektora powołany został Dr. Paweł Minkowski.

Z Komisji Rewizyjnej ustąpił z dniem 1 maja 1935 roku Dr. Józef Pawlak, z dniem 16 czerwca członkiem Komisji mianowany został Józef Mieszalski.

SPIS RZECZY.

I.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI W 1935 R.

str.

9

II.

DZIAŁALNOŚĆ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

1. Uwagi ogólne, charakterystyka operacyj handlowych i operacyj ze Skarbem Państwa	19
Fundusze obrotowe Banku	19
Działalność kredytowa Banku	21
Przedsiębiorstwa koncernowe Banku	27
Akcja oddłużeniowa	28
Wyniki finansowe działalności Banku	29
2. Kredyty emisyjne	29
3. Akcja terenowo - budowlana	33
4. Sprawy administracyjno - gospodarcze	37

III.

OBJASNIENIA DO BILANSU, BILANSE I R-KI STRAT I ZYSKÓW ZA ROK 1935.

1. Objasnienia do bilansu za rok 1935	38
2. Bilans Banku Gospodarstwa Krajowego	52
3. Rachunek strat i zysków Banku Gospodarstwa Krajowego	56
4. Protokół posiedzenia Komisji Rewizyjnej z dnia 17 lutego 1936 r.	58
5. Pismo Ministra Skarbu w sprawie zatwierdzenia bilansu	59
6. Bilans Funduszu Emerytalnego Urzędników i Sług Banku Gospodarstwa Krajowego	60
7. Rachunek wydatków i dochodów Funduszu Emerytalnego	60
8. Bilans Śląskiego Funduszu Gospodarczego	61
9. Bilans Śląskiego Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego	61

I.

POŁOŻENIE GOSPODARCZE POLSKI W 1935 ROKU.

Rok ubiegły zaznaczył się silniejszym wzrostem produkcji przemysłowej we wszystkich częściach świata. Wskaźnik wytwórczości przemysłu w niektórych krajach przekroczył poziom osiągnięty w okresie najwyższej konjunktury gospodarczej w latach 1928/29, ogólno-swiatowy zaś wskaźnik był w 1935 r. o przeszło jedną trzecią wyższy niż w roku 1932. Poprawa ta zamyka się jednak nadal w granicach poszczególnych państw lub grup państwowych i tylko w niektórych krajach jest ona wynikiem samorzutnego działania odradzających się sił gospodarczych. W większości zaś krajów wzrost produkcji i obrotów został pobudzony zwiększoną silnie interwencją gospodarczą czynników publicznych, podejmowaną w celu zwalczania dotkliwego w dalszym ciągu bezrobocia, jak również w dużej mierze w interesie celów pożądogospodarczych. Natomiast w dziedzinie międzypaństwowej wymiany towarowej i kapitałowej rok ubiegły przyniósł tylko niewielką poprawę i obecny układ stosunków międzynarodowych nie obiecuje rychłego usunięcia trudności, przeciwstawiających się nawiązaniu ściślejszych stosunków gospodarczych między krajami. Przeszkody te wynikają przede wszystkim z nieustabilizowanej sytuacji walutowej świata, która zaostrzyła się pod wpływem nowych zaburzeń, wynikających z trudności gospodarczych i politycznych niektórych państw. Dalszym źródłem zaniepokojenia stało się, zwłaszcza w drugiej połowie ub. roku, silne zaostrenie się sytuacji politycznej świata, które wzmoгло ogólną niepewność, wywierając ujemny wpływ na układ międzynarodowych stosunków finansowych i gospodarczych.

Położenie gospodarcze Polski w roku ubiegłym świadczy o utrwaleniu się w dziedzinie produkcji przemysłowej tych korzystnych tendencji rozwojowych, które w silniejszym stopniu wystąpiły już w roku poprzednim. Poprawa zatrudnienia rozszerzyła się na niektóre gałęzie gospodarcze, przyczyniając się do wzrostu ogólnego wskaźnika wytwórczości przemysłowej o kilka procent. Zwyżka produkcji przemysłowej była wynikiem zwiększonej pojemności rynku wewnętrznego, głównie zaś wzmożonej działalności inwestycyjnej. Obok wzrostu konsumpcji w miastach również w rolnictwie zaczęły w drugiej połowie roku występować oznaki pewnej poprawy oraz powiększenia się siły nabywczej dla wyrobów przemysłowych.

O ile w zakresie produkcji rok ubiegły przyniósł zdecydowany ruch zwykłowy i wyraźniejszą poprawę, to na odcinku finansowym nie był on pozbawiony poważniejszych trudności. Dzięki jednak zachowaniu przez Polskę zasady stałości waluty występujące w ciągu ub. roku dwukrotnie zaniepokojenie na rynku pieniężnym, objawiające się w przejściowym odplywie wkładów z instytucji finansowych oraz wzmożeniem się tendencji tezauryzacyjnych, ustało dość szybko. Mimo stosowania na świecie w coraz większej mierze systemu kompensacyjnego w obrocie towarowym, nastąpił w roku ubiegłym wzrost przywozu do Polski, podczas gdy wartość wywozu się zmniejszyła. Zwyżka importu była związana częściowo z rozwojem produkcji przemysłowej w Polsce, nie miała jednak wpływu na politykę dewizową Państwa.

Źródłem poważniejszych trudności natomiast oraz czynnikiem hamującym ogólną poprawę był w roku ubiegłym niepomyślny stan budżetu państwowego; wzrastające bowiem po wyczerpaniu wpływów z Pożyczki Narodowej niedobory budżetowe zaczęły ciążyć na rynku kapi-

tałowym, hamując przedsiębiorczość inwestycyjną. Na ten odcinek został skierowany w końcu roku główny wysiłek Rządu, który okres pełnomocnictw gospodarczych wykorzystał na wydanie zarządzeń mających przedewszystkiem za zadanie zlikwidowanie niedoboru budżetowego przez zwiększenie wpływów skarbowych i ograniczenie wydatków. Dalsze zarządzenia, wśród których wymienić należy wydatne obniżenie taryf kolejowych, mają na celu przyspieszenie ożywienia gospodarczego oraz przywrócenie rentowności w produkcji i wymianie. W tej ostatniej dziedzinie akcja Rządu zmierza przedewszystkiem do odbudowy dochodowości gospodarstw rolnych oraz podniesienia siły nabywczej ludności wiejskiej.

Na tle istniejących w międzynarodowych stosunkach kapitałowych ograniczeń transferowych i moratorjów polityka finansowa Polski jest czynnikiem stabilizacji i spokoju. Pomimo wprowadzenia przez większość krajów restrykcji w obrocie pieniężno-kapitałowym oraz wycofania przez zagranicę w ostatnich latach poważnych kapitałów z Polski, nie ograniczyła ona spłaty zobowiązań zagranicznych prywatnych i publicznych, choć tego rodzaju jednostronny obrót w dużej mierze stał się powodem zubożenia kapitałowego polskiego organizmu gospodarczego.

* * *

Po kilkuletnim okresie wzrastających nieprzerwanie trudności w produkcji rolnej, położenie rolnictwa w Polsce zaczęło wykazywać w drugiej połowie ub. roku pewną poprawę. Prócz znaczniejszych ulg w zakresie świadczeń publicznych oraz obsługi długów do zatrzymania spadku dochodów w rolnictwie przyczyniła się przejściowo nawet dość silna wyżka cen artykułów hodowlanych. Mimo, iż ceny zbóż nie wykazały prawie żadnych tendencji poprawy, ogólny wskaźnik cen artykułów, sprzedawanych przez rolników, podniósł się na przestrzeni 1935 r. z 35,6 do 38,2 (przy podstawie 1928 = 100). Ponieważ jednocześnie ceny artykułów, przez rolników nabywanych, obniżyły się z 68,2 do 65,3, siła nabywcza rolnictwa doznała pewnego wzmocnienia, jak o tem świadczą zwiększone zakupy maszyn i narzędzi rolniczych oraz szeregu innych wyrobów przemysłowych.

Dopływ środków pieniężnych na wieś zwiększył się dzięki wzmożeniu zbytu artykułów rolnych oraz szerszym możliwościom zarobkowym wsi przy robotach publicznych. Wywóz zbóż osiągnął w roku gospodarczym 1934/35 najwyższe w okresie powojennym rozmiary, dochodząc prawie do miliona tonn o wartości 119 milj. zł., co w porównaniu z rokiem poprzednim oznacza wzrost ilości eksportu o 35%, wartości zaś o 60%. Od sierpnia 1935 r. wywóz zbóż obniżył się dość silnie, wynosząc w okresie sierpień — grudzień 316 tys. tonn, czyli prawie o jedną czwartą mniej niż w tym samym czasie roku poprzedniego; spadek ten został jednak wyrównany z nadwyżką zwiększonym trzykrotnie wywozem mąki oraz wyżką eksportu niektórych produktów specjalnych. Zbiory głównych ziemiopłodów były, z wyjątkiem pszenicy, nieco większe niż w 1934 r. i wynosiły szacunkowo: pszenicy 20 milj. q (—3,3%), żyta 66 milj. q (+2,4%), jęczmienia 15 milj. q (+1,1%) oraz owsa 26 milj. q (+1,9%). Wywóz artykułów hodowlanych osiągnął w 1935 r. 137,8 milj. zł., utrzymał się więc prawie bez zmiany na poziomie z roku poprzedniego, przyczem spadek eksportu nierogacizny i bekonów znalazł rekompensatę w zwiększonym wywozie bydła i konserw mięsnych oraz nabiału. Wyżka cen produktów hodowlanych, występująca zwłaszcza w III kwartale, oddziaływała korzystnie przedewszystkiem na położenie gospodarstw mniejszych, czerpiących dochody pieniężne głównie z hodowli. Wielka własność uzyskała lepsze wpływy wskutek poprawy położenia na rynku drzewnym.

Obok korzystniejszych warunków zbytu dla produktów rolniczych do polepszenia sytuacji finansowej ludności rolniczej przyczyniły się również zarządzenia w dziedzinie państwowej po-

lityki rolnej oraz polityki skarbowej, mające na celu z jednej strony podniesienie dochodowości i intensyfikację produkcji rolniczej, z drugiej zaś — obniżenie świadczeń publicznych ponoszonych przez ludność wiejską. W tym celu nastąpiło w roku ubiegłym wzmoczenie akcji popierania przetwórstwa w rolnictwie, wywozu produktów hodowlanych i innych artykułów, posiadających wyższe ceny na rynkach zagranicznych; większy nacisk został również położony na organizację handlu artykułami rolnymi, celem zapewnienia rolnikom lepszych cen. Ograniczone zostały natomiast premje dla wywozu niektórych zbóż oraz zakupy interwencyjne przez Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe. Rozszerzone w to miejsce zbożowe kredyty zastawowe i zaliczkowe oraz obniżenie ich kosztu przeciwdziałały skutecznie nadmiernej podaży zbóż po żniwach. W tym okresie zastosowano również duże ulgi w spłacie zaległości wobec Państwa i innych instytucyj publicznych, a następnie obniżony został podatek gruntowy oraz zniesione niektóre opłaty na rzecz samorządów. W zakresie obsługi długów rolniczych zastosowane zostały dalsze ulgi w postaci odroczenia na trzy lata płatności długów pozabankowych oraz rozszerzenia podstaw i ułatwień w postępowaniu oddłużeniowo-konwersyjnym za pomocą Banku Akceptacyjnego oraz przed Urzędami Rozjemczemi do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Wzrost produkcji przemysłowej oparty był na zwiększonej działalności inwestycyjnej, zwłaszcza silnym ruchu budowlanym oraz wzmoczonych robotach publicznych. W skromniejszej mierze wzrosły również inwestycje w przemyśle oraz w rolnictwie. Wskaźnik ogólny inwestycyj zwyżkował z 38,7 do 45,0, w tem budownictwo z 49,2 do 54,9, wskaźnik zaś inwestycyj maszynowych podniósł się z 26,7 do 31,8, w czem maszyny przemysłowe z 30,5 do 36,0, a maszyny rolnicze z 11,4 do 15,0. Wpłynęło to na silniejszy wzrost wskaźnika produkcji dóbr wytwórczych, który podniósł się o przeszło 12% do 61,2, podczas gdy wytwórczość dóbr spożycia zwyżkowała o 5% do 71. Ogólny zaś wskaźnik produkcji przemysłowej, obliczony do podstawy: rok 1928 = 100, wzrósł o prawie 6% do 66,4.

Spadek produkcji nastąpił w przemyśle węglowym i naftowym ze względu na zmniejszenie się eksportu węgla i przetworów naftowych. Znaczniejszą poprawę wykazał natomiast zbyt węgla na rynku krajowym, głównie dzięki zwiększonemu zapotrzebowaniu przemysłu przetwórczego. Ograniczone możliwości eksportowe spowodowały również niższy stan produkcji w hutnictwie cynkowym. Znaczniejsza poprawa zatrudnienia nastąpiła natomiast w hutnictwie żelaznym oraz w przemysłach metalowo-przetwórczym i maszynowym, mineralnym i budowlanym. Zwiększyło się również zapotrzebowanie drzewa budowlanego na rynku krajowym, wywóz materiałów drzewnych natomiast był nieco mniejszy. W rozwoju ruchu budowlanego zaznaczył się w roku ubiegłym silniejszy udział budowy większych domów blokowych przy nieślabnącem nadal natężeniu drobnego budownictwa. W dalszym ciągu w zakresie finansowania budownictwa mieszkaniowego decydujące znaczenie miał publiczny kredyt budowlany, rozprawiany przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Lepsze warunki zbytu posiadały w roku ubiegłym również przemysł włókienniczy, odzieżowy i skórzany, które zwiększyły swą wytwórczość. Zwiększony zbyt przemysłu bawełnianego był w dużej mierze wynikiem wzmoczonej sprzedaży wyrobów bawełnianych na wsi. Poprawa zatrudnienia fabryk włókienniczych wpłynęła zwyżkowo na produkcję szeregu działów przemysłu chemicznego, jak wytwórczość jedwabiu sztucznego, barwników i innych. W sezonie jesiennym powiększyło się również zapotrzebowanie nawozów sztucznych. Produkcja cukru w kampanji tegorocznej utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego, konsumpcja cukru w 1935 r. wzrosła o ok. 3½%.

Zwiększone inwestycje i wzrost zatrudnienia przemysłu przyczyniły się do wzrostu obrotów handlowych. W handlu wewnętrznym zwyżka obrotów wystąpiła zwłaszcza w drugiej połowie roku. Pod koniec roku, ze względu na prowadzoną akcję obniżki cen wyro-

bów przemysłowych, nastąpił spadek obrotów tak, że w stosunku całorocznym były one niewiele wyższe niż w roku poprzednim. Również przewozy kolejowe przekroczyły tylko nieznacznie rozmiary z poprzedniego roku. Trwająca od kilku lat tendencja spadkowa w skaznika cen została zahamowana w drugiej połowie ubiegłego roku pod wpływem zwyżkujących cen artykułów rolniczych, głównie produktów hodowlanych. W końcu roku nastąpił ponowny spadek wskaźnika cen hurtowych, spowodowany akcją obniżki cen artykułów przemysłowych. Zniżką objęte zostały artykuły podstawowe, jak węgiel o (7—13%), żelazo (10%), nafta (12%), a pozatem cukier, sól, papier i inne wyroby przemysłowe, głównie przemysłu metalowego, elektrotechnicznego i chemicznego oraz materiały budowlane.

Obroty handlowe z zagranicą wykazały poraz pierwszy od 1930 r. lekką zwyżkę, spowodowaną wzrostem przywozu. Ogólna wartość obrotu towarowego z zagranicą zwiększyła się o 11 milj. do 1.785 milj. zł., przyczem import podniósł się o 61 milj. do 860 milj. zł., podczas gdy eksport obniżył się o 50 milj. do 925 milj. zł. W związku z tem nadwyżka wywozu nad przywozem zmalała do 65,5 milj. zł. wobec 176,6 milj. w 1934 r. Na spadek eksportu złożył się mniejszy wywóz niektórych surowców i wyrobów przemysłowych (węgla, cynku, żelaza i stali, drzewa, tkanin, przetworów naftowych) oraz wytworów rolnych (pszenicy, bekónów). Wzrost przywozu natomiast nastąpił w dziale owoców południowych, niektórych surowców oraz maszyn i urządzeń dla przemysłu. W dziedzinie obrotów międzynarodowych dał się zauważyć wzrost udziału krajów europejskich w imporcie do Polski, zaś wzrost eksportu do krajów zamorskich, wskutek czego wysokie dotąd saldo ujemne w handlu z temi ostatniemi krajami zmalało. Transport towarów drogą morską objął w ubiegłym roku łącznie 62,5% ogólnych obrotów towarowych z zagranicą co do wartości, zaś 73,4% co do ilości przywiezionych towarów. Ogólny przeładunek w obu portach doszedł prawie do 13 milj. tonn, z czego na port w Gdyni przypada 7,6 milj. tonn. Wśród nowych poważnych inwestycyj w tym porcie wymienić należy urządzenie portu drzewnego oraz przystąpienie do budowy elewatora zbożowego. Jednocześnie tonaż polskiej floty handlowej został zwiększony o ok. 20 tys. tonn.

W zakresie normalizacji stosunków handlowych z zagranicą Polska zawarła w ub. roku szereg umów handlowych z innemi państwami, z pośród których jako najważniejsze wymienić należy umowy z Wielką Brytanią i Niemcami oraz zawarty na początku 1936 r. układ z Belgją. Handel z Niemcami oparty został na zasadzie ścisłego clearingu. Ze względu na powszechnie stosowane ograniczenia importowe handel zagraniczny Polski opiera się coraz bardziej na systemie kompensacji.

Mimo wzrostu liczby zatrudnionych w przemyśle, a zwłaszcza silnego zwiększenia robót publicznych, na rynku pracy ciążyła dość duża liczba bezrobotnych, zarówno pracowników fizycznych jak i umysłowych. Stan taki pozostaje w związku z silnym przyrostem naturalnym w Polsce oraz narastaniem dużych zastępów nowych rąk do pracy, które przy obecnym stanie uprzemysłowienia kraju oraz poziomie produkcji rolnej nie znajdują dostatecznych możliwości zatrudnienia. Poważniejsze obciążenie dla rynku pracy stanowił również silniejszy wzrost liczby powracających do kraju robotników polskich, którzy zagranicą, a głównie we Francji, stracili pracę, podczas gdy możliwości emigracyjne do innych krajów pozostały ograniczone. Liczba robotników zatrudnionych w górnictwie, przemyśle oraz przy robotach publicznych doszła do najwyższego poziomu, podobnie jak w poprzednich latach, na jesieni, osiągając 787 tysięcy, t. j. o 60 tysięcy więcej niż przed rokiem. Wskutek tego liczba zarejestrowanych bezrobotnych była o kilkadziesiąt tysięcy mniejsza niż w 1934 r., wynosząc w końcu roku sprawozdawczego przeszło 400 tysięcy. Środki przeznaczone na walkę z bezrobociem obracane były głównie na produktywne zatrudnienie jaknajwiększej ilości bezrobotnych przy robotach publicznych, w mniejszym zaś stopniu na doraźną akcję zasiłkową. Fundusz Pracy wydatkował

w roku budżetowym 1934/35 przeszło 108 milj. zł., z czego na roboty publiczne, łącznie z innymi specjalnymi akcjami zatrudnienia, prawie 87 milj. zł., na pomoc doraźną około 20 milj. zł. Fundusz ten przewidywał w roku budżetowym 1935/36 taką samą sumę wydatków, przyczem udział inwestycji wynosi przeszło 90 milj. zł. Fundusze inwestycyjne Państwa zasilone zostały w 1935 r. wpływami z 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej, której ostateczna subskrypcja gotówkowa ustalona została na ok. 155 milj. zł. Część tej pożyczki przeznaczona jest na inwestycje w przyszłym roku budżetowym.

W dziedzinie finansów państwowych rok ubiegły był niewątpliwie trudniejszy od poprzedniego. Rok budżetowy 1934/35, dzięki uzupełnieniu dochodów Skarbu Państwa pozostałością z Pożyczki Narodowej w sumie 175 milj. zł., zamknięty został stosunkowo niewielkim niedoborem w sumie 61 milj. zł., który pokryty został w drodze operacji kredytowych na rynku wewnętrznym. Wpływy skarbowe w tym roku wynosiły (łącznie z Pożyczką Narodową) 2.115 milj., wydatki zaś 2.176 milj. zł. Budżet na rok 1935/36 ustalał wydatki państwowe na 2.168 milj., dochody zaś na 2.016 milj. zł. W okresie pierwszych trzech kwartałów bieżącego roku budżetowego (t. j. od kwietnia do grudnia 1935 r.) wpływy skarbowe wynosiły przeszło 1.424 milj. zł., czyli przekroczyły o 4 milj. zł. dochody z tego samego okresu poprzedniego roku budżetowego (zmniejszone o 175 milj. zł. wykorzystanej w tym czasie reszty Pożyczki Narodowej). Wydatki budżetowe zaś osiągnęły od kwietnia do grudnia 1935 r. 1.655 milj. zł., były więc o 231 milj. zł. wyższe od dochodów. Niedobory miesięczne, pokrywane operacjami kredytowymi na rynku wewnętrznym, stanowiły obciążenie dla rynku pieniężnego, absorbując poważne środki kapitałowe ze szkodą dla życia gospodarczego i działalności inwestycyjnej. Celem przywrócenia równowagi budżetowej, na podstawie udzielonych przez Izby Ustawodawcze pełnomocnictw jesienią 1935 r., wprowadzony został w drodze dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej na okres dwóch lat nadzwyczajny podatek od wynagrodzeń z funduszy publicznych oraz zreformowany podatek dochodowy z silnym podniesieniem skali tego podatku. Zarządzenia te przyczyniły się już w grudniu ub. r. i w styczniu b. r. do zmniejszenia niedoborów budżetowych więcej niż o połowę. Ponieważ dalsze rozporządzenia, obniżające niektóre wydatki Skarbu, wchodzą w życie z końcem bieżącego roku budżetowego, należy z początkiem przyszłego roku budżetowego oczekiwać pozytywnych rezultatów dla akcji zrównoważenia wydatków z dochodami. Budżet uchwalony przez Izby Ustawodawcze na rok 1936/37 jest całkowicie zrównoważony. Ustala on zarówno wydatki jak i dochody Państwa na ten rok w sumie 2.221 milj. zł. Zwyżka wydatków w stosunku do roku poprzedniego wynika ze zmiany sposobu budżetowania większości funduszy państwowych.

Celem uporządkowania obsługi długów państwowych w najbliższych latach, Rząd przystąpił na początku 1936 r. do redukcji oprocentowania i przedłużenia terminów amortyzacji znacznej części wewnętrznych pożyczek państwowych. Konwersją objętych zostało 7 pożyczek emisyjnych, które wymienione zostaną na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną, wypuszczoną w obligacjach na okaziciela do maksymalnej wysokości 600 milj. zł. z 45-letnim terminem amortyzacji. Konsolidacja pożyczek obejmuje około jednej trzeciej wewnętrznych długów Państwa, wynoszących na początku 1936 r. około 1.705 milj. zł., z czego na pożyczki emisyjne przypadało 1.333 milj. zł. (łącznie z 3% Premjową Pożyczką Inwestycyjną w sumie 230 milj. zł.). W ciągu 1935 r. stan długu emisyjnego zwiększył się, po odliczeniu amortyzacji pożyczek dawnych, o ok. 320 milj. zł., na co złożyły się następujące sumy nowych emisji: zwiększenie emisji 5½% Pożyczki Budowlanej, Serja II, o 14,6 milj. zł., 5% Renty Wieczystej o 15 milj. złotych, 3% Renty Ziemskiej o 10,6 milj. zł. oraz wypuszczenie 6% Pożyczki Inwestycyjnej na sumę 50 milj. zł. Powyższe emisje zostały w całości przejęte przez instytucje finansowe. W drodze zaś subskrypcji publicznej wydana została 3% Premjowa Pożyczka Inwesty-

cyjna na sumę 230 milj. zł., z czego ok. 155 milj. zł. stanowiła subskrypcja gotówkowa, pozostałe zaś 75 milj. zł. przypadało na konwersję 6% Pożyczki Narodowej z 1933 r. Poza to stan emisji biletów skarbowych został zwiększony o 97 milj. zł. do 296,3 milj. zł. Stan długów zagranicznych natomiast obniżył się w dalszym ciągu wskutek utrzymania pełnej obsługi całego zadłużenia z wyjątkiem tylko długów wojennych. Na początku 1936 r. ogólne zadłużenie zagraniczne wynosiło ok. 3.282 milj. zł., było więc o ok. 63 milj. zł. mniejsze niż przed rokiem.

Na terenie gospodarki finansowej samorządu terytorjalnego główny wysiłek skoncentrowany był na konwersji długów samorządowych, usprawnieniu gospodarki przedsiębiorstw komunalnych i zwiększeniu ich dochodowości oraz na dostosowaniu wydatków samorządowych do zmniejszonych budżetów. W końcu roku dochody samorządów z niektórych opłat i dodatków do podatków państwowych doznały ograniczenia na podstawie akcji dekretowej Rządu, która wprowadziła ulgi dla rolnictwa w zakresie obciążeń na rzecz samorządów. Celem ułatwienia utrzymania równowagi budżetowej zostały rozszerzone ulgi dla samorządów w dziedzinie obsługi długów oraz przewidziane zwiększenie dotychczasowego udziału samorządów w państwowym podatku dochodowym.

Położenie walutowe Polski, kształtujące się korzystnie na początku roku, doznało od drugiego kwartału pogorszenia. Śmierć Marszałka Józefa Piłsudskiego w maju ub. roku okryła żałobą Polskę. Z drugiej strony niepokojące wydarzenia na niektórych rynkach walutowych zagranicą oraz zaostrzenie się jesienią ub. roku sytuacji politycznej wskutek wojny włosko-abisyńskiej stały się przyczyną pewnych wstrząśnień o psychologicznym podłożu, które spowodowały dwukrotnie krótkotrwały odpływ wkładów i wzmożenie się tendencji tezauryzacji złota. W związku z tem ostatniem zjawiskiem dał się zauważyć przywóz monet złotych do Polski. Poza to na pogorszenie bilansu płatniczego wpłynęła spłata poważniejszych kwot kredytów zagranicznych przez banki akcyjne na sumę kilkudziesięciu milionów złotych. Jednocześnie obniżył się dopływ dewiz z obrotu towarowego z zagranicą, wskutek spadku salda czynnego, przyczem uwzględnić należy ponadto, że część sum, należnych Polsce zarówno za wywiezione towary jak i za usługi komunikacyjne, uległa zamrożeniu zagranicą.

Utrzymanie obsługi długów zagranicznych wpłynęło na zmniejszenie się w drugiej połowie roku zapasu złota w Banku Polskim do 444 milj. zł. w grudniu 1935 r. Pokrycie złotem obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań wynosiło w końcu 1935 r. 39,8%, przekraczając normę statutową prawie o 10 punktów Stan dewiz zagranicznych obniżył się tylko o milion do 27 milj. zł. Obroty dewizami na giełdach pieniężnych wzrosły bardzo silnie, przyczem więcej niż połowa ogólnej sumy dokonanych obrotów przypada na franki francuskie. Bardzo silnie zwiększyły się również transakcje funtami angielskimi, zmniejszyły się natomiast obroty frankami szwajcarskimi, a w mniejszym stopniu również dolarami.

Obieg pieniężny był w ciągu 1935 r. stale wyższy niż w roku poprzednim. Złożył się na to zarówno wzrost obiegu biletów bankowych jak i emisji skarbowej, wskutek czego stosunek między obu emisjami nie uległ większym zmianom. Stan obiegu banknotów podniósł się z 981 milj. zł. w grudniu 1934 r. do 1.007 milj. zł. w końcu 1935 r., czyli o przeszło 2½%, obieg monet srebrnych zaś wzrósł z 290 milj. do 320 milj. zł., t. j. o 10%, podczas gdy suma obiegającego bilonu spadła z 94 milj. do 84 milj. zł. Ogólny zatem obieg pieniężny zwyżkował z 1.365 milj. zł. w końcu 1934 r. do 1.411 milj. zł. w końcu grudnia 1935 r. Obroty bezgotówkowe wzrosły dość silnie w drugiej połowie roku, dzięki czemu przeciętna miesięczna ogólnej sumy obrotów była o przeszło 4% wyższa niż w roku poprzednim. Najsilniej zwiększyły się obroty 6 izb rozrachunkowych przy Banku Polskim (o 13,3%), obroty żyrowe w Banku Polskim wzrosły o 2,1%, zaś bezgotówkowy obrót czekowy w Pocztowej Kasie Oszczędności — o prawie 4%.

Niekorzystne czynniki, które dały się odczuć w dziedzinie walutowej, wywarły wpływ również na stan rynku pieniężnego. Pierwsze miesiące ub. roku zaznaczyły się dalszym dość znacznym przyływem wkładów do instytucji finansowych oraz wzrostem płynności rynku pieniężnego. Następnie jednak te korzystne tendencje uległy dwukrotnie, t. j. w maju, a po raz drugi pod koniec lata, załamaniu, co znalazło swój wyraz w przejściowo nawet dość silnym odpływie wkładów oraz wzmożeniu się tezauryzacji w monetach złotych i banknotach niektórych krajów. Wyraźne odprężenie sytuacji nastąpiło pod koniec roku, co zawdzięczać należy wytężonej akcji gospodarczej Rządu, zwłaszcza na polu zrównoważenia budżetu państwowego. Wskutek osłabienia tendencji tezauryzacyjnych stan wkładów wykazał na koniec roku poważniejszą zwyżkę, dzięki czemu ogólna ich suma była o kilkadziesiąt milionów wyższa niż przed rokiem.

Stan kredytów krótkoterminowych, który w I kwartale obniżył się poniżej poziomu zeszłorocznego, wykazał na koniec 1935 r. wzrost stosunkowo niewielki. Mimo bowiem zwiększenia się produkcji przemysłowej możliwości rozszerzenia akcji kredytowej pozostały ograniczone, gdyż przedsiębiorstwa pokryć mogły zwiększone zapotrzebowanie pieniężne z własnych płynnych rezerw, narastających ze zwiększonych obrotów. Poza to występowała w handlu nadal tendencja do ograniczania transakcji kredytowych na rzecz gotówkowych. W tych warunkach wzrost wkładów użyty został przez banki w dużej mierze na powiększenie portfelów papierów wartościowych oraz dalsze spłaty kredytów w bankach zagranicznych. W wyniku prowadzonej intensywnie akcji konwersyjno-oddłużeniowej w zakresie długów rolniczych instytucje kredytowe skonsolidowały znaczną część swych wierzytelności wobec rolników, a dzięki stosowanej od dłuższego czasu selekcji kredytobiorców oraz dokonanym odpisom stan ich aktywów doznał wzmocnienia. Spadek protestów wekslowych dowodzi dalszej poprawy wypłacalności klienteli bankowej.

Ruch wkładów w poszczególnych instytucjach kształtował się następująco (w milj. zł.):

Instytucje	1934 31.XII	1 9 3 5			
		31.III	30.VI	30.IX	31.XII
Bank Polski	187,6	177,0	182,2	133,0	186,3
Bank Gospodarstwa Krajowego	314,4	280,8	268,6	262,0	286,9
Państwowy Bank Rolny	109,6	117,1	113,8	109,5	113,2
Banki komunalne *)	78,7	73,2	75,5	74,7	77,9
Banki akcyjne *)	468,0	489,5	495,9	512,7	494,8
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych *)	49,7	52,1	45,8	47,8	46,7
Pocztowa Kasa Oszczędności	858,1	865,0	877,0	850,4	881,7
Kasy oszczędności	664,2	705,0	713,7	714,1	710,9
Spółdzielnie kredytowe **)	280,6	277,7	267,4	269,0	269,9
Razem	3010,9	3037,4	3039,9	2973,2	3068,3
B. G. K. Lokaty Skarbu Państwa	519,4	494,7	510,6	525,1	540,0
P. B. R. Lokaty Skarbu Państwa i fundusze rządowe administrowane	836,7	842,0	857,4	904,4	686,4
Razem	1356,1	1336,7	1368,0	1429,5	1226,4
Ogółem	4367,0	4374,1	4407,9	4402,7	4294,7

W porównaniu z 1934 r. wzrost wkładów był zatem znacznie mniejszy. Wystąpił on głównie w instytucjach oszczędnościowych, przyczem najsilniej w kasach oszczędności. W Pocztowej Kasie Oszczędności wkłady oszczędnościowe wzrosły o 55,8 milj. zł., natomiast stan wkła-

*) Według bilansu łącznego brutto, sporządzanego przez Komisarjat Bankowy Ministerstwa Skarbu. Banki akcyjne łącznie z większymi domami bankowymi.

**) Łącznie z Centralną Kasą Spółek Rolniczych.

dów na rachunkach czekowych obniżył się o 31,3 milj. zł. Wkłady w bankach akcyjnych były w końcu 1935 r. o 5% wyższe niż przed rokiem, podczas gdy łączna suma wkładów w dwóch bankach państwowych uległa niższe. W Banku Gospodarstwa Krajowego wzrosły natomiast lokaty skarbowe w związku z dopływem nowych środków do Państwowego Funduszu Budowlanego. Fundusze państwowe, administrowane przez Państwowy Bank Rolny, uległy zmniejszeniu wskutek akcji oddłużeniowej dla rolnictwa. Ruch zniżkowy wkładów w spółdzielniach kredytowych został w drugiej połowie roku zahamowany. Jeżeli chodzi o poszczególne rodzaje wkładów, to nastąpił spadek wkładów zarówno terminowych jak i bezterminowych, wzrosły natomiast tylko wkłady oszczędnościowe. Oprocentowanie wkładów nie uległo w porównaniu z 1934 r. prawie żadnym zmianom; banki akcyjne płaciły przeciętnie od wkładów czekowych 3,8% do 3,9% rocznie, od wkładów terminowych zaś od 5,2% do 6,1% zależnie od terminu wypowiedzenia. Oprocentowanie wkładów w bankach państwowych było o jeden do półtora punktu niższe niż w bankach prywatnych.

Stan kredytów krótkoterminowych zwiększył się w słabszym stopniu od przyrostu wkładów, jak o tem świadczy zamieszczone poniżej zestawienie sum kredytów w poszczególnych instytucjach (w milj. zł.):

Instytucje	1934 31.XII	1 9 3 5			
		31.III	30.VI	30.IX	31.XII
Kredyty krótkoterminowe*)					
Bank Polski	756,5	681,9	761,7	798,6	866,2
Bank Gospodarstwa Krajowego	256,2	272,7	265,3	262,9	239,3
Państwowy Bank Rolny	123,2	124,3	111,2	101,6	108,2
Banki komunalne**)	66,2	64,6	66,0	66,2	65,6
Banki akcyjne**)	580,9	602,2	601,4	567,9	569,7
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych**)	101,0	94,0	96,3	96,0	94,8
Pocztowa Kasa Oszczędności	31,3	33,9	37,2	32,2	33,3
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	13,8	12,0	12,2	12,2	10,6
Razem	1929,1	1885,6	1951,3	1937,6	1987,7
Inne kredyty:					
B. G. K. Kredyty gotówkowe średnio- i długoterminowe	166,1	165,7	172,6	172,5	181,1
B. G. K. Kredyty w dziale operacyj ze Skarbem Państwa	656,1	642,2	657,1	671,8	698,7
P. B. R. Pożyczki z funduszy rządowych administrowanych	789,8	834,2	810,8	847,5	630,8
Razem	1612,0	1642,1	1640,5	1691,8	1510,6
Ogółem	3541,1	3527,7	3591,8	3629,4	3498,3

Dane powyższe wskazują na wzrost kredytów Banku Polskiego, który z pewną nadwyżką wyrównał spadek kredytów w innych instytucjach. Mimo wzrostu wkładów stan kredytów w bankach akcyjnych się obniżył, gdyż podaż materiału wekslowego, nadającego się do redyskonta, nie zwiększyła się również w roku ubiegłym, co spowodowało zwiększony nacisk na niektóre instytucje o rozszerzenie kredytów w rachunkach bieżących i pożyczkach terminowych. Jednak stosunek poszczególnych rodzajów kredytów nie uległ większym przesunięciom, kredyty dyskontowe stanowiły nadal powyżej 50% ogólnej sumy kredytów krótkoterminowych. W bankach państwowych spadła suma udzielonych kredytów krótkoterminowych. Wzrost po-

*) Po odliczeniu redyskonta.

**) Według bilansu łącznego brutto, sporządzonego przez Komisarjat Bankowy Ministerstwa Skarbu. Banki akcyjne łącznie z większymi domami bankowymi.

zyczek z lokat skarbowych w Banku Gospodarstwa Krajowego przypada głównie na nowo udzielone pożyczki budowlane. W Państwowym Banku Rolnym zaś pożyczki udzielone z funduszy państwowych zmniejszyły się o poważną kwotę wskutek dużych odpisów w dziale funduszy Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych w wyniku akcji oddłużeniowej dla rolnictwa. Poza to oba banki państwowe odpisały znaczniejsze sumy zobowiązań rolniczych (a Bank Gospodarstwa Krajowego również samorządowych) przy pomocy funduszy oddłużeniowych, wydzielonych w bilansach z końca 1934 r.

Udział instytucji kredytowych w kredytach dyskontowych Banku Polskiego się zwiększył, głównie wskutek zwiększonego redyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego. Z ogólnej sumy wykorzystanych kredytów dyskontowych w instytucji emisyjnej, wynoszącej w końcu 1935 r. 689 milj. zł., przypadało na redyskont banków, komunalnych kas oszczędności i spółdzielni kredytowych oraz na specjalne kredyty rolnicze, rozprowadzone zapomocą banków, łącznie 572 milj. zł., czyli przeszło 83%, podczas gdy w roku ubiegłym udział instytucji finansowych nie dochodził do 80%. Jednocześnie na ultimo roku banki wykorzystwały w silniejszym stopniu kredyt zastawowy w Banku Polskim, co łącznie ze wzrostem redyskonta banków świadczy o tem, że instytucja emisyjna stanowiła głównie rezerwę kredytową dla instytucji bankowych, ograniczając bezpośrednio kredyty dla różnych gałęzi życia gospodarczego.

Poprawa wypłacalności klienteli bankowej przy niezmienionej cenie kredytu pozwoliła bankom na osiągnięcie lepszych wyników działalności. Nadwyżka dochodów nad kosztami handlowymi w bankach akcyjnych wzrosła, umożliwiając bankom pokrycie strat z lat ubiegłych. Znaczniejszy spadek protestów wekslowych zaznaczył się w bankach publicznych jak i prywatnych; szacunkowy przeciętny odsetek ogólnej sumy zaprotestowanych weksli obniżył się do 5,8% w stosunku do weksli płatnych, gdy w 1934 r. wynosił 6,9%. Obok korzystniejszej wypłacalności w przemyśle i handlu pod koniec roku dały się również zauważyć ze strony rolnictwa silniejsze niż dotąd dążenia do regulowania zmniejszonych przez akcję konwersyjno-oddłużeniową zobowiązań kredytowych. W ciągu ub. roku zapomocą Banku Akceptacyjnego skonwertowanych zostało dalszych 146 milj. zł. długów rolniczych, wskutek czego ogólna suma zatwierdzonych przez tę instytucję układów wzrosła do 286 milj. zł.

W procesie konsolidacyjnym aparatu kredytowego podkreślić wreszcie należy dalsze uzdrawianie bilansów bankowych przez odpisy z rezerw oraz przy poparciu funduszu pomocy instytucjom kredytowym, administrowanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Sanację swych bilansów przeprowadziły w roku ubiegłym przedewszystkiem dwa największe banki akcyjne w Polsce, przyczem jeden z nich przejął w drodze fuzji inną poważniejszą instytucję kredytu krótkoterminowego, opartą o kapitał zagraniczny.

Położenie na rynku papierów lokacyjnych kształtowało się pod wpływem rozwoju wypadków na rynku pieniężnym w Polsce, w mniejszym zaś stopniu w zależności od sytuacji na międzynarodowych giełdach pieniężnych. Przejściowe okresy naprężenia oraz mniejsza płynność rynku pieniężnego spowodowały spadek obrotów papierami procentowymi oraz zniżkę ich kursów. Pod koniec roku na stan kursów papierów państwowych oddziaływała przewidywana przez sfery giełdowe konwersja pożyczek państwowych, zaś kursy listów zastawnych towarzystw kredytowych doznały osłabienia na skutek wydłużenia okresów amortyzacji w drodze ustawodawczej. W rezultacie obroty papierami procentowymi na giełdach pieniężnych obniżyły się w porównaniu z 1931 r. o 18%, wynosząc w roku 1935 około 84 milj. zł. wobec 102,4 milj. zł. w roku poprzednim. Najsilniejszy spadek wykazały transakcje obligacjami pożyczek państwowych, obniżając się o ok. 25%, w mniejszym stopniu skurczyły się również obroty listami zastawnymi towarzystw kredytowych. Natomiast obroty listami zastawnymi i obligacjami banków państwowych znacznie wzrosły. Kursy papierów państwowych i listów zastaw-

nych towarzystw kredytowych były w pierwszych miesiącach roku przeważnie korzystniej notowane niż w roku poprzednim, w następnym jednak okresie, a zwłaszcza w IV kwartale, spadły poniżej poziomu z 1934 r. W stosunku całorocznym jednak wskaźnik kursów był wyższy i wynosił w 1935 r. dla pożyczek państwowych 73,1 wobec 70,9 w roku poprzednim, dla listów zastawnych I kategorii zaś 107,1 wobec 101,2 w 1934 roku (do podstawy 1928 = 100). Listy zastawne i obligacje banków państwowych nie podlegały w ciągu roku żadnym zmianom kursowym.

Na rynku akcyjnym, obok ożywionych obrotów akcjami Banku Polskiego, wzrosło zainteresowanie niektórymi akcjami przemysłowymi, głównie w dziale przemysłu metalowego. Ogólne obroty papierami dywidendowymi utrzymały się prawie bez zmiany na poziomie z 1934 r., zaś kursy podniosły się powyżej notowań z 1934 r. Wskaźnik kursu akcji przemysłowych pozostał jednak nadal bardzo niski; za 1934 r. wynosił on przeciętnie 19,3, w 1935 r. zwyżkował do 21,8 (do podstawy 1928 = 100).

Wzrost działalności na rynku emisyjnym wywołany był głównie wypuszczeniem większych emisji papierów państwowych. Emisje te, wymienione przy omówieniu długów państwowych, wynosiły, łącznie ze zwiększoną emisją biletów skarbowych, ogółem 417 milj. zł., z czego 75 milj. obróconych zostało na konwersję części 6% Pożyczki Narodowej z 1933 r.

Banki państwowe wydały listów zastawnych na przeszło milion złotych. Emisje listów zastawnych towarzystw kredytowych ziemskich i banków hipotecznych, w łącznej sumie 62,3 milj. złotych, miały na celu pokrycie zaległych odsetek i rat w długoterminowym kredycie rolniczym i pozostały w portfelach instytucji emitujących. Ogólny stan obiegu listów zastawnych i obligacji, emitowanych przez instytucje kredytu długoterminowego, utrzymał się bez większych zmian, wynosząc na koniec 1935 r. 1.973 milj. zł. Z sumy tej na dwa banki państwowe przypadało ok. 53%, na towarzystwa kredytowe ziemskie 22½%, na towarzystwa kredytowe miejskie 16%, na Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego niecałe 2%, na banki hipoteczne i komunalne łącznie ok. 6½%.

WzmóŜona emisja akcji dokonana została głównie na podłoŜu pewnych przesunięć organizacyjnych oraz na uzupełnienie w niektórych przedsiębiorstwach kapitałów własnych, obniŜonych poprzednio przez odpisy znaczniejszych sum, a częściowo również na zamianę zobowiązań kredytowych na akcje. Ogółem wydano nowych akcji na sumę ok. 72 milj. zł., z czego 25 milj. zł. przypada na emisje dwóch banków akcyjnych.

* * *

Nakreślony przegląd rozwoju położenia gospodarczego Polski w roku ubiegłym pozwala stwierdzić, że mimo przejściowych trudności na odcinku finansowym stan gospodarczy kraju cechowały znamiona poprawy. Ruch zwyżkowy produkcji i zatrudnienia w przemyśle, wzrost inwestycji oraz spoŜycia wskazują na powolny wprawdzie, lecz stały proces polepszenia, występujący od przeszło dwóch lat. Również na terenie rolnictwa, którego położenie pogarszało się stale w okresie lat ostatnich, wystąpiły objawy, świadczące o zatrzymaniu spadku dochodów oraz wzroście siły nabywczej ludności wiejskiej. Podtrzymanie tych korzystnych tendencji oraz przyspieszenie oŜwienia w produkcji i wymianie uzaleŜnione jest od pobudzenia większego ruchu inwestycyjnego przez skierowanie do obrotu gospodarczego silniejszego dopływu środków pieniężnych. Sądzić naleŜy, że po zrównowaŜeniu gospodarki budżetowej i ustaniu potrzeb kredytowych Skarbu Państwa przyrost kapitalizacji będzie mógł zasilać życie gospodarcze obficiejsz niż dotąd w środki obrotowe i inwestycyjne oraz przyczyniać się do tworzenia nowych warsztatów pracy dla narastającej silnie ludności.

II.

DZIAŁALNOŚĆ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

1. UWAGI OGÓLNE, CHARAKTERYSTYKA OPERACYJ HANDLOWYCH I OPERACYJ ZE SKARBEM PAŃSTWA.

Działalność Banku Gospodarstwa Krajowego cechuje w roku sprawozdawczym — podobnie jak w roku 1934 — dalszy, poważny rozwój. Wyraża się to przede wszystkim w znacznym wzroście kredytów, który nastąpił tak w dziale pożyczek krótkoterminowych, jak i w dziale średnio- i długoterminowych kredytów gotówkowych. Wyrazem tempa rozwoju działalności Banku jest silny wzrost obrotów i sumy bilansowej Banku.

Fundusze obrotowe Banku wykazują w roku 1935 dość znaczne przesunięcia, w szczególności w grupie krótkoterminowych kapitałów obcych.

Kapitały własne zwiększyły się o przeszło dwa miliony zł. do sumy 199,2 milj. zł., natomiast fundusze oddłużenia dla rolnictwa i samorządów zmalały w związku z prowadzoną akcją oddłużeniową o zł. 26,2 milj. do zł. 44,8 milj.

W grupie kapitałów obcych na podkreślenie zasługuje zmniejszenie się wkładów, głównie instytucyj państwowych, o zł. 27,5 milj. do zł. 286,9 milj. przy równoczesnym wzroście lokat Skarbu Państwa o poważną sumę zł. 51,0 milj. do zł. 540 milj. Obok wkładów, jako nową pozycję bilansową, wykazał Bank „lokaty celowe” w sumie zł. 12,3 milj. Są to sumy zdeponowane w Banku głównie przez Fundusz Pracy na określone cele kredytowe. Ogólna suma wkładów i lokat wykazuje w ten sposób wzrost o zł. 35,8 milj. do kwoty zł. 839,2 milj.

Stan wkładów jak również lokat celowych i Skarbu Państwa na koniec lat 1924—1934 oraz poszczególnych miesięcy roku 1935, jak również podział na rodzaje wkładów, kategorie wkładców oraz poszczególne Oddziały Banku podają tablice I—III.

Fundusze obrotowe Banku powiększyły się pozatem dzięki wzrostowi sald kredytowych banków o zł. 23,4 milj. do zł. 56,5 milj. oraz wykorzystaniu redyskonta weksli i akceptów Banku Akceptacyjnego razem o zł. 23,0 milj. do zł. 50,0 milj. Wykorzystanie redyskonta jest wprawdzie znacznie wyższe, aniżeli na ultimo 1934 roku, jednak dla porównania przypomnieć należy, że stan wykorzystanego redyskonta weksli jest w roku 1935 prawie o zł. 25 milj. niższy od poziomu z końca 1933 roku.

Z ważniejszych zmian w stanie czynnym poza kredytami, które omówione są oddzielnie, na uwagę zasługuje spadek portfeli papierów wartościowych. Spowodu dużego zapotrzebowania na papiery emitowane przez Bank, portfel papierów własnej emisji zmalał o dalsze 9 milj. do zł. 34,0 milj. Zwiększył się natomiast stan papierów procentowych o zł. 5,8 milj. do zł. 16,2 milj. W pewnej mierze jest to również następstwem polityki Banku, dążącej do zamiany papierów własnej emisji na inne papiery procentowe. Portfel udziałów i akcji wzrósł o zł. 2,2 milj. do zł. 39,1 milj.

TABLICA I
ZESTAWIENIE LOKAT I WKŁADÓW
z podziałem na kategorie wkładców

D A T A	Ogółem wkłady i lokaty w milj. zł.	Lokaty Skarbu Państwa		Lokaty celowe Funduszu Pracy w milj. zł.	Wkłady w milionach złotych					
		w milj. zł.	w %/0 sumy ogólnej		razem	instytucyj państwowych	prawno-publ. zakładów ubezpiecz.	instytucyj samorządowych	instytucyj użyteczn. publicz.	instytucyj i osób prywatnych
31. XII. 1924	69,5	2,3	3,3	—	67,2	—	—	—	—	—
31. XII. 1925	251,0	179,1	71,4	—	71,9	2,7	—	8,3	9,7	51,2
31. XII. 1926	468,1	317,1	67,7	—	151,0	56,5	—	16,3	22,1	56,1
31. XII. 1927	603,5	373,3	61,9	—	230,2	97,5	—	16,5	20,8	95,4
31. XII. 1928	713,3	388,0	54,4	—	325,3	115,4	—	63,2	30,1	116,6
31. XII. 1929	672,2	417,2	62,1	—	255,0	87,4	—	19,4	38,8	109,4
31. XII. 1930	752,3	509,2	67,7	—	243,1	59,9	23,5	14,5	—	145,2
31. XII. 1931	745,4	506,7	68,0	—	238,7	70,8	13,6	12,2	—	142,1
31. XII. 1932	744,7	483,6	64,9	—	261,1	81,5	20,7	25,4	—	133,5
31. XII. 1933	768,7	531,9	69,2	—	236,8	74,5	18,1	14,5	—	129,7
31. XII. 1934	803,4	489,0	60,9	—	314,4	121,9	25,6	19,2	—	147,7
31. I. 1935	802,9	486,6	60,6	—	316,3	115,5	25,1	24,7	—	151,0
28. II. "	784,8	488,9	61,8	—	295,9	97,5	21,9	26,0	—	150,5
31. III. "	774,5	494,7	63,9	—	279,8	88,7	16,7	23,0	—	151,4
30. IV. "	786,3	500,6	63,7	—	285,7	95,2	19,1	23,1	—	148,3
31. V. "	780,4	501,9	64,3	4,5 ¹⁾	274,0	88,1	20,1	23,6	—	142,2
30. VI. "	786,8	510,6	64,9	7,6	268,6	75,4	23,6	24,1	—	145,5
31. VII. "	797,8	517,2	64,8	7,8	272,8	83,4	25,5	24,6	—	139,3
31. VIII. "	803,1	523,5	65,2	8,3	271,3	87,9	16,9	24,6	—	141,9
30. IX. "	796,4	525,1	65,9	9,3	262,0	78,0	16,2	25,0	—	142,8
31. X. "	781,9	526,7	67,4	10,3	244,9	72,4	14,6	21,3	—	136,6
30. XI. "	796,5	528,1	66,3	11,6	256,8	78,8	21,8	21,9	—	134,3
31. XII. "	839,2	540,0	64,3	12,3	286,9	97,5	38,4	24,7	—	126,3

¹⁾ Lokaty celowe Funduszu Pracy i kredyty udzielone z tych lokat wykazywane były do kwietnia 1935 r. na rachunku sum przechodnich.

TABLICA II
PODZIAŁ WKŁADÓW WEDŁUG ICH RODZAJÓW
(w tysiącach złotych)

D A T A	Wkłady ogółem	Wkłady à vista					Wkłady terminowe	Różne salda kredytowe
		Ogółem	r-ki czekowe	r-ki walutowe	wkładki oszczędności	r-ki bieżące K. K. O.		
31. XII. 1924	67.168	25.923	24.517	537	869	—	41.020	225
31. XII. 1925	71.881	51.654	31.773	17.131	2.750	—	14.146	6.081
31. XII. 1926	150.991	94.354	78.643	11.423	4.288	—	53.434	3.203
31. XII. 1927	230.223	151.230	117.047	22.884	11.299	—	59.106	19.887
31. XII. 1928	325.267	180.710	137.385	17.155	19.206	6.964	136.253	8.304
31. XII. 1929	255.024	131.064	97.015	8.286	23.800	1.963	116.099	7.861
31. XII. 1930	243.142	116.848	69.610	10.282	34.991	1.965	103.681	22.613
31. XII. 1931	238.698	134.820	78.870	6.170	46.425	3.355	97.981	5.897
31. XII. 1932	261.108	158.735	96.795	5.173	53.030	3.737	97.156	5.217
31. XII. 1933	236.783	156.381	94.027	2.941	55.022	4.391	67.133	13.269
31. XII. 1934	314.361	208.620	137.954	1.477	63.489	5.700	91.550	14.191
31. I. 1935	316.338	215.320	141.375	1.423	64.314	8.208	85.726	15.292
28. II. "	295.877	209.819	133.921	1.217	64.716	9.965	69.690	16.368
31. III. "	279.779	184.767	112.022	977	65.492	6.276	77.824	17.188
30. IV. "	285.710	192.635	120.403	2.146	64.125	5.961	82.002	11.073
31. V. "	273.961	184.314	117.022	1.681	61.267	4.344	78.555	11.092
30. VI. "	268.636	179.269	112.369	1.192	60.634	5.074	75.129	14.238
31. VII. "	272.765	177.178	111.875	608	60.318	4.377	79.940	15.647
31. VIII. "	271.299	175.454	111.292	709	59.292	4.161	79.580	16.265
30. IX. "	262.037	175.803	112.758	936	58.762	3.347	70.421	15.813
31. X. "	244.861	163.521	101.936	831	57.670	3.084	67.227	14.113
30. XI. "	256.820	167.365	105.424	779	57.124	4.038	76.763	12.692
31. XII. "	286.945	191.274	127.395	796	58.292	4.791	83.961	11.710

Zaznaczyć wreszcie należy, że stan pogotowia kasowego, obejmującego poza kasą, walutami oraz rachunkami w Banku Polskim i P. K. O., jeszcze bilety skarbowe i bony inwestycyjne oraz wylosowane papiery wartościowe i płatne kupony, zmniejszył się o łączną kwotę złotych 17,5 milj. do zł. 45,1 milj. W stosunku do wkładów à vista i różnych sald kredytowych pogotowie kasowe Banku wynosiło w końcu roku sprawozdawczego 22,2%, w stosunku zaś do ogólnej sumy wkładów 15,7%.

TABLICA III
PODZIAŁ WKŁADÓW WEDŁUG ODDZIAŁÓW BANKU
 (w tysiącach złotych)

Oddziały	Ogólna suma wkładów	W k ł a d y à v i s t a					Wkłady termino- we	Różne sald kredyto- we
		Ogółem	r-ki czekowe	r-ki walutowe	wkładki oszczęd- ności	r-ki bieżące K. K. O.		
Centrala i Oddział Główny	144.619	91.092	81.830	125	9.079	58	46.616	6.911
Oddział Białą	10.947	7.557	1.626	3	5.465	463	3.367	23
„ Białystok	3.518	2.630	855	7	1.676	92	690	198
„ Bydgoszcz	3.394	3.253	1.775	50	1.300	128	27	114
„ Drohobycz	1.719	1.706	566	—	1.104	36	—	13
„ Gdynia	6.628	5.129	2.901	476	1.549	203	937	562
„ Katowice	35.672	22.395	16.199	70	4.651	1.475	13.105	172
„ Kołomyja	825	815	60	—	699	56	3	7
„ Kraków	10.218	6.885	1.916	—	4.424	545	2.446	887
„ Lublin	5.258	4.911	1.034	—	3.868	9	183	164
„ Lwów	23.225	10.203	3.693	11	6.121	378	12.092	930
„ Łódź	12.721	11.750	5.408	1	6.060	281	301	670
„ Poznań	11.105	10.346	5.146	49	4.565	586	645	114
„ Radom	5.814	3.435	1.906	1	1.447	81	2.188	191
„ Równe	1.995	1.660	500	3	1.025	132	25	310
„ Stanisławów	1.876	1.669	435	—	1.166	68	38	169
„ Tarnów	1.367	1.313	285	—	943	85	33	21
„ Wilno	4.863	3.427	1.042	—	2.369	16	1.264	172
„ Włocławek	1.181	1.098	218	—	781	99	1	82
Ogółem	286.945	191.274	127.395	796	58.292	4.791	83.961	11.710

Działalność kredytowa Banku. W roku sprawozdawczym nastąpił poważny wzrost działalności kredytowej, wyrażający się sumą zł. 80,8 milj. do zł. 1.962,3 milj. Wzrost ten odnosi się wyłącznie do akcji kredytowej gotówkowej, podczas gdy akcja emisyjna uległa dalszemu skurczeniu. Ponieważ kredytom emisyjnym oraz finansowaniu budownictwa mieszkaniowego poświęcone są oddzielne rozdziały, przeto poniżej omówione zostaną wyłącznie kredyty gotówkowe działu handlowego oraz częściowo działu operacyj ze Skarbem Państwa.

Ogólna suma kredytów działu handlowego wzrosła o zł. 21,2 milj. do 470,4 milj. Kredyty krótkoterminowe zwiększyły się o zł. 6,2 milj. do zł. 289,3 milj. Kredyty zaś średnio- i długoterminowe o zł. 15,0 milj. do zł. 181,1 milj. Stan kredytów gotówkowych Banku na koniec lat 1924—1934 oraz na koniec poszczególnych miesięcy 1935 roku z podziałem według rodzajów rachunków, kategorii kredytobiorców oraz Oddziałów Banku podają tablice IV—VI.

TABLICA IV

ZESTAWIENIE KREDYTÓW GOTÓWKOWYCH ZA LATA 1924—1934
oraz poszczególne miesiące 1935 roku
(w tysiącach złotych)

D A T A	Ogólna suma kre- dytów go- tówkowych	K r e d y t y k r ó t k o t e r m i n o w e				Kredyty gotówk. długotermin. (bez pożyczek budowlanych)			P o z y c z k i b u d o w l a n e		
		Ogółem	w dy- skontcie i prote- stach	w po- życzkach termino- wych	w r-kach bieżących i ukłád. konwers.	Ogółem	w dziale handlo- wym	w dziale operacji ze Skar- bem Państwa	Ogółem	z fundu- szów własnych	z Państw. Funduszu Budowla- nego
31. XII. 1924 r.	96.548	82.311	48.277	25.684	8.350	14.237	11.888	2.349	—	—	—
31. XII. 1925 „	266.742	122.556	52.953	22.285	47.318	113.618	15.908	97.710	30.568	—	—
31. XII. 1926 „	439.683	156.728	73.309	24.554	58.865	226.209	14.338	211.871	56.746	—	—
31. XII. 1927 „	636.122	220.340	136.907	21.614	61.819	246.912	32.181	214.731	168.870	—	—
31. XII. 1928 „	747.637	282.274	177.441	40.149	64.684	220.553	56.544	164.009	244.810	—	—
31. XII. 1929 „	808.711	326.678	185.064	62.071	79.543	214.747	44.768	169.979	267.286	—	—
31. XII. 1930 „	1.015.018	317.120	168.278	35.082	113.760	377.729	91.206	286.523	320.169	—	—
31. XII. 1931 „	1.083.573	325.176	169.264	30.329	125.583	442.687	96.384	346.303	315.710	—	—
31. XII. 1932 „	1.022.853	285.460	135.546	24.442	125.472	445.964	102.684	343.280	291.429	—	—
31. XII. 1933 „	1.037.347	269.343	129.699	22.546	117.098	445.884	103.931	341.953	322.120	—	—
31. XII. 1934 „	1.074.632	283.172	98.405	32.429	152.338	433.474	153.131	280.343	357.986	—	—
31. I. 1935 „	1.073.384	283.615	96.654	31.294	155.667	430.254	153.430	276.854	359.485	—	—
28. II. „	1.080.544	289.557	103.341	30.149	156.047	429.010	152.642	276.368	361.997	—	—
31. III. „	1.096.469	290.074	104.800	27.851	157.423	443.622	152.191	291.431	362.773	—	—
30. IV. „	1.093.176	285.561	102.244	28.148	155.169	444.613	152.111	292.502	363.002	—	—
31. V. „	1.101.554	289.711	103.096	27.268	159.347	443.143	155.757	287.386	368.700	—	—
30. VI. „	1.118.430	288.740	103.109	27.724	157.907	450.426	154.149	296.277	379.264	—	—
31. VII. „	1.126.651	290.106	102.999	27.452	159.655	452.143	154.520	297.623	384.402	—	—
31. VIII. „	1.144.354	295.217	100.342	33.166	161.709	460.585	154.252	306.333	388.552	—	—
30. IX. „	1.138.291	298.818	98.797	36.150	163.871	446.751	155.525	291.226	392.722	—	—
31. X. „	1.157.634	302.777	98.597	36.502	167.678	458.652	154.795	303.857	396.205	—	—
30. XI. „	1.164.407	298.645	93.942	37.492	167.211	463.758	160.584	303.174	402.004	—	—
31. XII. „	1.169.170	289.314	97.591	35.079	156.644	477.089	161.986	315.103	402.767	—	—

STAN KREDYTÓW GOTÓWKOWYCH Z DNIA 31 GRUDNIA 1935 ROKU
z podziałem na Oddziały Banku
(w tysiącach złotych)

ODDZIAŁY	Ogólna suma kredytów gotówko- wych	Kredyty krótkoterminowe				Kredyty gotówkowe długoter- minowe (bez pożyczek budowl.)			Pożyczki budowlane			
		Ogółem	weksle zdyskont. i protest.	pożyczki termi- nowe	r-ki bieżące i układy kon- wersyjne	Ogółem	w dziale handlo- wym	w dziale operacyj- ze Skarb. Państwa	Ogółem	z fundu- szów własnych	z fundu- szów państwov.	z lokat Funduszu Pracy
Centrala i Oddział Główny	834.908	148.815	43.789	19.836	85.190	450.203	147.656	302.547	235.890	2.344	228.735	4.811
Białą	6.735	6.498	3.588	947	1.963	237	—	237	—	—	—	—
Białystok	10.925	6.250	1.502	592	4.156	11	—	11	4.664	87	4.577	—
Bydgoszcz	16.406	9.457	1.158	2.130	6.169	46	46	—	6.903	7	6.246	650
Drohobycz	3.307	3.075	1.698	72	1.305	232	232	—	—	—	—	—
Gdynia	37.089	9.448	6.053	767	2.628	3.396	3.127	269	24.245	63	23.072	1.110
Katowice	41.791	23.838	6.531	743	16.564	6.603	13	6.590	11.350	261	9.788	1.301
Końomyja	1.683	1.683	1.006	53	624	—	—	—	—	—	—	—
Kraków	26.403	4.883	1.557	1.778	1.548	2.267	462	1.805	19.253	1.629	17.114	510
Lublin	13.744	7.406	1.651	1.085	4.670	61	25	36	6.277	198	6.079	—
Lwów	62.541	24.345	11.612	246	12.487	10.658	9.327	1.331	27.538	4.239	23.207	92
Łódź	31.880	9.794	5.651	1.201	2.942	742	123	619	21.344	920	20.424	—
Poznań	35.578	11.761	3.873	2.683	5.205	1.546	1	1.545	22.271	209	21.669	393
Radom	10.313	4.108	721	719	2.668	142	91	51	6.063	37	5.826	200
Równe	9.778	5.082	1.831	663	2.588	21	—	21	4.675	101	4.574	—
Stanisławów	7.062	2.336	1.165	161	1.010	10	—	10	4.716	—	4.716	—
Tarnów	2.818	2.818	1.944	121	753	—	—	—	—	—	—	—
Wilno	10.102	3.751	1.092	177	2.482	862	849	13	5.489	—	5.489	—
Włocławek	6.107	3.966	1.169	1.105	1.692	52	34	18	2.089	—	2.089	—
Ogółem	1.169.170	289.314	97.591	35.079	156.644	477.089	161.986	315.103	402.767	10.095	383.605	9.067

TABLICA VI
OGÓLNE ZESTAWIENIE KREDYTÓW GOTÓWKOWYCH

według poszczególnych kategorii kredytobiorców
z dnia 31 grudnia 1935 r.
(w tysiącach złotych)

KREDYTOBIORCY	Ogólna suma kredytów gotówko- wych	w % sumy ogólnej	Kredyty krótkoterminowe				Kredyty gotówkowe długoter- m. działu handlowego	Kredyty w dziale operacyj- ze Skarbem Państwa
			Ogółem	weksle zdyskont. i protest.	pożyczki terminowe	rachunki bieżące		
I. Instytucje i przedsiębiorstwa państwowe . . .	242.786	20,77	44.852	25.710	5.500	13.642	36.057	161.877
1. Instytucje państwowe:								
a) pożyczki budowlane	11.540	0,99	—	—	—	—	3.610	7.930
b) inne kredyty	182.475	15,61	27.368	13.500	4.200	9.668	3.423	151.684
2. Przedsiębiorstwa państwowe	48.771	4,17	17.484	12.210	1.300	3.974	29.024	2.263
II. Przedsiębiorstwa należące do koncernu B. G. K.	41.032	3,50	37.485	10.851	323	26.311	400	3.147
III. Samorządy	139.224	11,91	4.098	1.610	358	2.130	89.268	45.858
1. Urzędy samorządowe:								
a) pożyczki budowlane	47.478	4,06	—	—	—	—	3.150	44.328
b) inne kredyty	91.329	7,81	3.684	1.413	358	1.913	86.115	1.530
2. Przedsiębiorstwa samorządowe	417	0,04	414	197	—	217	3	—
IV. Spółdzielnie (bez kredytowych)	157.111	13,44	10.478	1.579	281	8.618	31.405	115.228
1. Rolniczo-handlowe	32.104	2,75	7.631	503	182	6.946	24.451	22
2. Budowlane i mieszkaniowe:								
a) na r-kach pożyczek budowlanych	114.917	9,83	—	—	—	—	5.826	109.091
b) na innych rachunkach	8.942	0,76	1.699	—	63	1.636	1.128	6.115
3. Inne	1.148	0,10	1.148	1.076	36	36	—	—
V. Instytucje finansowe	105.547	9,03	34.423	23.496	3.468	7.459	109	71.015
1. Banki akcyjne	74.385	6,36	4.692	221	257	4.214	97	69.596
2. Komunalne Kasy Oszczędności	18.428	1,58	18.385	15.002	2.963	420	—	43
3. Spółdzielnie kredytowe i oszczędn.-kred.	12.463	1,07	11.075	8.195	248	2.632	12	1.376
4. Inne instytucje finansowe	271	0,02	271	78	—	193	—	—
VI. Rolnictwo i hodowla	54.622	4,67	51.065	6.260	6.460	38.345	3.557	—
VII. Górnictwo	3.395	0,29	1.049	24	302	723	14	2.332
1. Węglowe	1.876	0,16	796	—	302	494	—	1.080
2. Naftowe	1.515	0,13	249	20	—	229	14	1.252
3. Inne	4	—	4	4	—	—	—	—
VIII. Przemysł	156.334	13,37	85.984	21.755	15.785	48.444	3.345	67.005
1. Hutniczy	38.581	3,30	20.199	3.776	464	15.959	—	18.382
2. Metalowy	2.820	0,24	2.015	1.058	34	923	5	800
3. Maszynowy i elektrotechniczny	10.376	0,89	8.170	1.878	3.692	2.400	2.129	77
4. Obróbki metali szlach. i wyrobów precyz.	48	—	48	48	—	—	—	—
5. Ceramiczny	17.340	1,48	17.310	584	7.129	9.597	30	—
6. Chemiczny	5.624	0,48	4.445	1.923	188	2.334	321	858
7. Włókienniczy	41.599	3,56	9.552	4.886	—	4.666	717	31.330
8. Skórzany	1.103	0,09	1.102	410	89	603	1	—
9. Papierniczy	1.570	0,13	1.566	43	46	1.477	4	—
10. Drzewny	3.387	0,29	3.381	781	136	2.464	6	—
11. Spożywczy	29.975	2,57	14.307	5.045	1.681	7.581	110	15.558
12. Odzieżowy i galanteryjny	118	0,01	118	18	—	100	—	—
13. Poligraficzny	348	0,03	348	172	114	62	—	—
14. Budowlany	2.699	0,23	2.678	670	1.827	181	21	—
15. Gaz, woda i elektryczność	69	0,01	69	69	—	—	—	—
16. Inne przemysły	677	0,06	676	394	185	97	1	—
IX. Rzemiosło	333	0,03	303	51	73	179	30	—
X. Handel towarowy	13.183	1,13	8.204	5.021	283	2.900	4.979	—
1. Rolniczy	6.508	0,56	2.334	1.270	63	1.001	4.174	—
2. Inny	6.675	0,57	5.870	3.751	220	1.899	805	—
XI. Komunikacja i transport	1.868	0,16	1.868	10	448	1.410	—	—
XII. Różni	253.735	21,70	9.505	1.224	1.798	6.483	11.984	232.246
1. Instytucje społeczne:								
a) pożyczki budowlane	77.831	6,66	—	—	—	—	2.841	74.990
b) inne kredyty	5.256	0,45	2.417	767	426	1.224	875	1.964
2. Różni inni:								
a) pożyczki budowlane	151.001	12,91	—	—	—	—	3.735	147.266
b) inne kredyty	19.647	1,68	7.088	457	1.372	5.259	4.533	8.026
Razem	1.169.170	100,0	289.314	97.591	35.079	156.644	181.148	698.708

W grupie kredytów krótkoterminowych stan portfelu wekslowego utrzymał się na poziomie zł. 96,3 milj., t. j. o zł. 0,4 milj. wyższym od stanu z końca roku poprzedniego. Weksle protestowane zmniejszyły się prawie o połowę do zł. 1,3 milj. Zwiększyły się natomiast pożyczki terminowe o zł. 2,7 milj. do zł. 35,1 milj. oraz rachunki bieżące o zł. 0,9 milj. do zł. 133,0 milionów. Wzrost sumy zawartych układów konwersyjnych wyniósł zł. 3,4 milj. do złotych 23,7 milionów.

W grupie średnio- i długoterminowej wymienić należy nową pozycję bilansową pożyczek z lokat celowych. Stan tych pożyczek, finansowanych przez Fundusz Pracy, wynosił na koniec roku sprawozdawczego zł. 12,3 milj., z czego zł. 3,3 milj. przypada na kredyty komunalne oraz 9,0 milj. na akcję budowlaną, prowadzoną głównie przez Towarzystwo Osiedli Robotniczych.

Znaczny przyrost kredytów średnio- i długoterminowych przypada na pożyczki komunalne, które zwiększyły się o zł. 11,3 milj. do zł. 82,3 milj. Pozatem wykazują wzrost o zł. 2,5 milj. do zł. 39,8 milj. pożyczki długoterminowe. Zmniejszył się natomiast stan pożyczek budowlanych z funduszy własnych o zł. 2,9 milj. do zł. 10,1 milj. oraz pożyczki zwaloryzowane b. instytucj szufjonowanych o zł. 0,9 milj. do zł. 2,7 milj.

Kredyty w dziale handlowym stanowią 24% ogólnej sumy kredytów Banku. Łączna suma wszystkich kredytów wraz z podziałem na kredyty emisyjne i gotówkowe przedstawia się na koniec 1924—1935 jak niżej (w milj. zł.):

R o k	Ogólna suma kredytów	Kredyty gotówkowe	% sumy ogólnej	Kredyty emisyjne	% sumy ogólnej
1924	163	96	59	67	41
1925	431	266	62	165	38
1926	646	440	68	206	32
1927	1.027	636	62	391	38
1928	1.331	747	56	584	44
1929	1.472	809	55	663	45
1930	1.750	1.015	58	735	42
1931	1.876	1.084	58	792	42
1932	1.861	1.023	55	838	45
1933	1.861	1.038	56	823	44
1934	1.882	1.075	57	807	43
1935	1.962	1.169	60	793	40

Z zestawienia tego wynika, że udział pożyczek emisyjnych w ogólnej sumie kredytów spadł z 43 na 40%. Wyjaśnić tutaj jednak należy, że spadek ten jest w znacznej mierze wyrównany wzrostem kredytów emisyjnych w gotówce omówionych w rozdziale o kredytach emisyjnych.

W dziale operacji dokonywanych w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa nastąpiły stosunkowo największe zmiany, wyrażające się w poważnym wzroście ogólnej sumy tych operacji o zł. 73,4 milj. do zł. 698,7 milj. Wzrost ten przypada głównie na akcję kredytowo-budowlaną omówioną osobno. Pozatem zwiększenie wykazują wszystkie pozostałe interesy. Znaczny wzrost wykazują po obu stronach bilansu rachunki specjalne, które w stanie czynnym zwiększyły się o zł. 21,9 milj. do zł. 162,8 milj., a w stanie biernym o zł. 22,4 milj. do zł. 158,8 milj. Fundusze sanacyjne wzrosły o zł. 17,4 milj. do zł. 47,7 milj., kredyty zaś sanacyjne o zł. 6,6 milj. do zł. 40,1 milj. Zwiększyły się pozatem różne kredyty o złotych 6,3 milj. do zł. 112,2 milj., podczas gdy różne lokaty kształtowały się na poziomie zł. 99,3 milj., nieco niższym niż w roku poprzednim.

Podział kredytów na poszczególne gałęzie gospodarstwa. Do podstawowej działalności kredytowej Banku należy finansowanie potrzeb publicznych. W ogólnej sumie kredytów gotówkowych kredyty na cele publiczne posiadają, jak wynika to z poniższego zestawienia, wyraźną przewagę w stosunku do kredytów na cele prywatne (w milj. zł.):

R o k	Ogólna suma kredytów gotówk.	Kredyty na cele publiczne	% sumy ogólnej	Kredyty na cele prywatne	% sumy ogólnej
1927	636	267	42,0	369	58,0
1928	748	321	43,0	427	57,0
1929	809	450	55,7	359	44,3
1930	1.015	608	59,9	407	40,1
1931	1.084	710	65,5	374	34,5
1932	1.023	680	66,5	343	33,5
1933	1.038	677	65,3	361	34,7
1934	1.075	640	59,5	435	40,5
1935	1.169	694	59,4	475	40,6

Udział kredytów prywatnych w porównaniu z rokiem 1927 wydatnie się zmniejszył. Wprawdzie począwszy od 1933 roku tendencja ta uległa odwróceniu, lecz stało się to na skutek znacznego rozwoju akcji kredytowej na cele prywatnego budownictwa mieszkaniowego. W roku sprawozdawczym 85% przyrostu kredytów prywatnych przypada na ten rodzaj kredytów. Osiągnęły one sumę zł. 151 milj. w porównaniu z kwotą zł. 324 milj. pozostałych kredytów prywatnych. Ogólna suma kredytów prywatnych zwiększyła się o zł. 40 milj. do złotych 475 milj. Największy wzrost zadłużenia przypada na różne osoby prywatne o zł. 36 milj. (w tem kredyty budowlane zł. 33 milj.) do zł. 171 milj., zwiększyło się pozatem zadłużenie banków akcyjnych o zł. 12 milj. do zł. 74 milj., zmniejszyły się natomiast kredyty dla rolnictwa głównie w związku z akcją oddłużeniową o zł. 6 milj. do zł. 55 milj. Zadłużenie przemysłu spadło o zł. 5 milj. do zł. 156 milj.

Kredyty gotówkowe udzielone na cele publiczne wyniosły zł. 694 milj. i są o zł. 54 milj. większe od stanu z końca roku poprzedniego. W grupie instytucyj publicznych wzrosło zadłużenie instytucyj i przedsiębiorstw państwowych o zł. 44 milj. do zł. 284 milj., pozatem samorządów o zł. 7 milj. do zł. 139 milj. W mniejszym stopniu wzrosły kredyty instytucyj społecznych o zł. 3 milj. do zł. 83 milj. i komunalnych kas oszczędności o zł. 2 milj. do zł. 18 milj. Zmniejszyło się natomiast łączne zadłużenie wszelkiego rodzaju spółdzielni o zł. 1 milj. do zł. 170 milj., przedewszystkiem zaś rolniczo-handlowych, co wywołane zostało dalszem prowadzeniem akcji oddłużeniowej.

Ogólna suma kredytów Banku, zarówno gotówkowych jak i emisyjnych, osiągnęła na koniec roku sprawozdawczego zł. 1.962 milj. Uwzględniając cztery najważniejsze co do wysokości kwot dziedziny działalności kredytowej Banku, a mianowicie: finansowanie budownictwa, kredyty dla samorządów, dla przemysłu oraz rolnictwa, stwierdzić należy, że z sumy powyższej zł. 610 milj. przypada na pożyczki budowlane w emisjach i w gotówce. Kredyty emisyjne w listach zastawnych i obligacjach budowlanych wynoszą zł. 204 milj., gotówkowe zaś zł. 406 milj. Z kwoty tej zł. 154 milj. podjęły różne osoby prywatne, zł. 115 milj. spółdzielnie budowlano-mieszkaniowe, zł. 78 milj. instytucje społeczne, zł. 47 milj. samorzady i 12 milj. instytucje państwowe.

Z dalszych najważniejszych dziedzin gospodarstwa narodowego finansowanych kredytem B. G. K. na samorzady przypada zł. 432 milj. w porównaniu z 436 milj. w końcu roku 1934, na przemysł zł. 249 milj. w stosunku do 248 milj., na rolnictwo zł. 154 milj. wobec zł. 163 milj.

Kredyty dla samorządów obejmują pożyczki w obligacjach komunalnych na sumę złotych 322 milj., pożyczki gotówkowe na zł. 92 milj. i zł. 18 milj. pożyczek K. K. O. Do kredytów dla przemysłu zaliczono zł. 156 milj. pożyczek gotówkowych dla przemysłu prywatnego, zł. 37 milj. dla przedsiębiorstw państwowych, zł. 35 milj. dla przedsiębiorstw koncernowych oraz złotych 21 milj. pożyczek w obligacjach bankowych. Jeśli chodzi wreszcie o kredyty dla rolnictwa, to na sumę zł. 154 milj. składają się poza zł. 55 milj. pożyczek gotówkowych z grupy „rolnictwo i hodowla” — zadłużenie spółdzielni rolniczo-handlowych w wysokości zł. 32 milj., zł. 6 milj. dla handlu rolniczego oraz zł. 61 milj. pożyczek w listach zastawnych.

Przedsiębiorstwa koncernowe Banku. W sytuacji przedsiębiorstw należących do koncernu Banku nastąpiła w roku sprawozdawczym dalsza poprawa. Bank w roku 1935 kontynuował podjętą w poprzednich latach akcję zmierzającą do uzdrowienia tych przedsiębiorstw pod względem finansowym przez zwiększenie ich płynności oraz do usprawnienia strony eksploatacyjnej i poprawy rentowności przez postęp techniczny, zwiększenie wydajności i oszczędności w dziale kosztów produkcji i ogólno-handlowych. Wyniki bilansowe głównych przedsiębiorstw koncernowych uznać należy za zadawalające. Osiągnęły one zysk brutto, który pozwoli na przeprowadzenie częściowej, a w niektórych wypadkach całkowitej amortyzacji zainwestowanego majątku, odpowiadającej zużyciu w roku operacyjnym. Ożywienie zaś obrotów i w następstwie tego zwiększenie płynności przedsiębiorstw koncernowych umożliwiło im dalszą spłatę kredytów zaciągniętych w B. G. K.. W wyniku takiego stanu rzeczy przedsiębiorstwom tym dalszych kredytów finansowych Bank w 1935 roku nie udzielał, z wyjątkiem kredytów o charakterze i zabezpieczeniu kupieckiem.

Zmierzając do zdegażowania się z udziałów w kapitale zakładowym przedsiębiorstw, Bank zlikwidował w roku 1935 swój udział w Powszechnych Domach Składowych we Lwowie.

Spośród obiektów przejętych przez Bank w drodze postępowania licytacyjnego dla obrotu swych należności sprzedał Bank dwie garbarnie, część jednej fabryki wyrobów metalowych i jedno przedsiębiorstwo ceramiczne. Trzy pierwsze objekty zostały uruchomione przez nowonabywców.

Akcja oddłużeniowa, rozpoczęta w latach poprzednich, prowadzona była nadal i w roku sprawozdawczym. Podkreślić należy tutaj przedewszystkiem odpisy poczynione z obu „funduszów oddłużenia“, w wyniku których zmniejszyły się one o zł. 26 milj.

W roku 1935 kontynuował Bank następnie akcję konwersyjną kredytów rolniczych za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego. Ogólna suma układów konwersyjnych zwiększyła się o zł. 3,4 milj., dochodząc na koniec roku 1935 do zł. 23,7 milj. Stwierdzić przytem należy, że układy konwersyjne przyniosły znaczne odprężenie w sytuacji dłużników, czego dowodem są zupełnie zadawalające wpływy rat z tytułu tych układów.

W stosunku do rolnictwa znalazły ponadto zastosowanie ulgi wynikające z rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 października 1934 roku o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych. Przyznane przez Bank ulgi polegają na całkowitej lub częściowej bonifikacie odsetek zwłoki i dogodnym rozłożeniu zaległości ratałnych do lat 40. Bank odpisał pozatem w całości przedwojenne pożyczki włościańskie b. Banku Krajowego na sumę zł. 0,2 milj.

W stosunku do pożyczek budowlanych ma zastosowanie dekret Prezydenta Rzplitej z 28 listopada 1935 roku o ulgach w spłacie kredytów, udzielonych na podstawie ustawy o rozbudowie miast. Na mocy tego dekretu dłużnicy Banku, którzy korzystali z kredytów budowlanych w latach 1927—1931 uzyskują obniżkę oprocentowania z 3% na 2%. Pozatem do pożyczek udzielonych w okresie 1928—1930 stosuje się bonifikatę połowy dodatku administracyjnego. Obie ulgi zostały przyznane na przeciąg pięciu lat. Wspomniany dekret stwarza ponadto możliwość przyznawania przez Ministra Skarbu w wyjątkowych wypadkach dalej idących ulg dla spółdzielni, gmin miejskich i instytucyj społeczno-humanitarnych.

W dziale kredytów komunalnych Bank przystąpił w roku sprawozdawczym do realizacji postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 października 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych, znowelizowanego dekretem z dnia 14 listopada 1935 roku oraz postanowień rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu z dnia 6 sierpnia 1935 r. o zasadach i warunkach konwersji na pożyczki długoterminowe pożyczek krótkoterminowych udzielonych przez B. G. K. i banki komunalne. Dla oddłużenia samorządów powołaną została do życia przy Prezesie Rady Ministrów Centralna Komisja Oszczędnościowo-Oddłużeniowa a pozatem Wojewódzkie Komisje Oszczędnościowo-Oddłużeniowe. W pracach Centralnej Komisji uczestniczą przedstawiciele Banku.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 6 sierpnia 1935 r. podlegają zamianie na pożyczki długoterminowe:

a) pożyczki krótkoterminowe udzielone związkom samorządowym przez Bank przed dniem 1.IV.1934 r.

b) nieuiszczone do dnia 28.X.1934 r., a należne za czas do 1.IV.1934 r. raty z tytułu pożyczek długoterminowych oraz odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu pożyczek krótkoterminowych, udzielonych związkom samorządowym przez B. G. K. Okres umorzenia pożyczek komunalnych konwersyjnych ustalony został na 36½ lat, oprocentowanie

na 5½% rocznie, a dodatek administracyjny na ½% rocznie. W myśl tego rozporządzenia konwersji podlegają należności Banku od 177 związków samorządowych na sumę zł. 65,7 milj. Do końca roku sprawozdawczego zgłoszono 71 wniosków na konwersję.

Wyniki finansowe działalności. Czysty zysk, którym zamknięty został rok operacyjny 1935, wyniósł zł. 2.965 tys., t. j. o zł. 6 tys. więcej niż w roku 1934. Podobnie jak w latach poprzednich Bank wydzielił z ogólnej sumy zysków kwotę zł. 1,0 milj. na spłatę rat od t. zw. pożyczek Ulenowskich. Koszty handlowe zwiększyły się nieznacznie o zł. 0,3 milj. do 13,4 milj.

2. KREDYTY EMISYJNE.

W roku sprawozdawczym Bank udzielał kredytów emisyjnych wyłącznie w formie pożyczek emisyjnych w gotówce. Nowych natomiast pożyczek opartych na emisjach B. G. K. nie przyznawano ze względu na znaną sytuację na rynku papierów wartościowych. W związku z tem suma emisyj B. G. K. w obiegu zmniejszyła się o pełną kwotę normalnej amortyzacji t. j. o zł. 12,8 milj. do zł. 766,9 milj., stan zaś emisyj b. Polskiego Banku Krajowego o zł. 1,0 milj. do zł. 26,2 milj. Łącznie oba rodzaje emisyj zmalały o zł. 13,8 milj. do zł. 793,1 milj.

Kursy giełdowe papierów emitowanych przez B. G. K. kształtowały się w ciągu 1935 r. bez zmian. Wynosiły one 94% dla 8%-ch i 83,25% dla 7-owych emisyj skonwertowanych w myśl ustawy z 20 grudnia 1932 r. i obiegających na wolnym rynku. Kurs 5½%-owych emisyj skonwertowanych i ulokowanych na t. zw. rynku kontrolowanym notowano po 81%.

Polepszenie płatności rat pożyczek emisyjnych, które dało się już zauważyć w 1933 roku po przeprowadzeniu konwersji, utrzymało się również w ciągu roku 1935. Wpływy po wyłączeniu rat pokrywanych przez Skarb Państwa wyniosły zł. 32,3 milj. w porównaniu z roczną wymagalnością w wysokości zł. 30,9 milj. Nadwyżka wpływów ponad roczną wymagalność ratalną spowodowała zmniejszenie się sumy zaległości o zł. 1,4 milj. do zł. 35,5 milj.

Podobnie jak w latach poprzednich, stosował Bank ulgi wobec dłużników polegające na rozkładaniu zaległości, przyjmowaniu w niektórych wypadkach obligacyj Pożyczki Narodowej na pokrycie zaległych rat, na obniżeniu w wypadkach wyjątkowych odsetek zwłoki. Ponadto obniżył Bank szereg opłat manipulacyjnych oraz przedłużył okres ulgowy z 15 dni do 3-ch miesięcy, w którym to czasie przysługuje dłużnikom prawo spłacania części kapitałowej rat emisjami B. G. K., względnie gotówką po kursie realizacji pożyczki.

Akcję egzekucyjną w stosunku do zalegających dłużników prowadził Bank z daleko posuniętą oględnością, stosując egzekucyjną sprzedaż nieruchomości tylko w wypadkach niedającej się unikać ostateczności. W związku z tem na 226 terminów licytacyjnych do skutku doszło zaledwie 41 licytacji, na których Bank nabył 28 obiektów, w tem 6 majątków ziemskich. W pozostałych 185 wypadkach spowodował zawieszenie egzekucyj przy równoczesnem udzieleniu dłużnikom ulg w spłacie zaległości.

Działalność emisyjną w gotówce ilustrują tablice VIII—IX, przedstawiające sumę pożyczek emisyjnych w gotówce udzielonych w ciągu 1935 roku oraz ogólną sumę pożyczek udzielonych od początku akcji aż po koniec roku sprawozdawczego. W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku ubiegłym, akcja ta dotyczy w głównej mierze konwersji pożyczek budowlanych, których udzielono 963 na sumę zł. 33,3 milionów. W dziale pożyczek komunalnych skonwertowano 4 pożyczki na zł. 14,5 milj. oraz zrealizowano 1 nową pożyczkę na zł. 0,4 milj. Pozatem zrealizowano 46 drobnych pożyczek hipotecznych miejskich na sumę zł. 0,9 milj. Ogółem stanowi to 1.014 pożyczek na zł. 49,0 milj.

PODZIAŁ POŻYCZEK EMISYJNYCH UDZIELONYCH PO KONIEC 1935

Rodzaje pożyczek	Woj. Centralne			Woj. Wschodnie		
	ilość	złotych	%	ilość	złotych	%
Majątki ziemskie 4½% poz. w list. zastawn.	219	30.570.440	49,0	65	8.336.160	13,4
Nieruchomości miejskie 5½% poz. w list. zast.	266	26.840.460	50,0	46	3.360.740	6,2
Konwersja pożyczek budowlanych	3.092	166.344.000	74,2	180	5.008.100	2,2
5½% poz. w list. zastawn.	2.417	138.351.900		148	4.424.400	
5½% poz. w oblig. budowlanych	675	27.992.100		32	583.700	
Skarb Państwa 5½% poz. w oblig. komun.	2	146.200.000	100,0	—	—	—
Powiaty	118	35.470.670	69,6	31	7.643.770	15,0
5½% poz. w oblig. komun.	92	26.779.520		13	2.250.800	
5½% poz. w oblig. komun. dol.	26	8.691.150		18	5.392.970	
Miasta	162	226.463.126	70,2	36	11.598.660	3,6
5½% poz. w oblig. komun.	144	109.163.800		34	9.459.300	
5½% poz. w oblig. komun. dol.	9	7.264.910		2	2.139.360	
8% poz. w oblig. komun. dol.	9	110.034.416		—	—	
Gminy wiejskie 5½% poz. w oblig. komun.	9	435.040	31,7	11	463.000	33,8
Inne Związki Komunalne	6	2.181.000	11,5	—	—	—
5½% poz. w oblig. komun.	6	2.181.000		—	—	
5½% poz. w oblig. komun. dol.	—	—		—	—	
Przemysł 5½% poz. w oblig. bankowych	16	23.402.800	69,7	—	—	—
Ogółem	3.890	657.907.536	72,0	369	36.410.430	4,0

ROKU NA KATEGORJE KREDYTOBIORCÓW I GRUPY WOJEWÓDZTW

ilość	złotych	%	Woj. Zachodnie			Woj. Południowe			R a z e m			
			ilość	złotych	%	ilość	złotych	%	ilość	złotych	%	%
66	15.459.960	24,8	52	7.954.240	12,8	402	62.320.800	100,0	6,8			
251	11.231.924	20,9	261	12.286.982	22,9	824	53.720.106	100,0	5,9			
572	18.445.500	8,2	1.332	34.445.200	15,4	5.176	224.242.800	100,0	24,5			
444	16.298.000		1.205	31.161.700		4.214	190.236.000					
128	2.147.500		127	3.283.500		962	34.006.800					
—	—		—	—		2	146.200.000	100,0	16,0			
11	2.809.560	5,5	27	5.007.690	9,9	187	50.931.690	100,0	5,6			
10	2.453.000		20	3.180.320		135	34.663.640					
1	356.560		7	1.827.370		52	16.268.050					
52	44.005.700	13,6	63	40.610.314	12,6	313	322.677.800	100,0	35,3			
46	37.765.900		52	34.058.524		276	190.447.524					
5	5.170.120		11	6.551.790		27	21.126.180					
1	1.069.680		—	—		10	111.104.096					
3	117.200	8,5	12	333.400	26,0	35	1.348.640	100,0	0,1			
9	16.650.000	87,7	4	160.400	0,8	19	18.991.400	100,0	2,1			
6	7.736.000		4	160.400		16	10.077.400					
3	8.914.000		—	—		3	8.914.000					
2	730.000	2,2	2	9.425.000	28,1	20	33.557.800	100,0	3,7			
966	109.449.844	12,0	1.753	110.223.226	12,0	6.978	913.991.036	100,0	100,0			

3. AKCJA TERENOWO - BUDOWLANA.

W stosunku do 1934 roku nastąpiło w roku sprawozdawczym dalsze rozwinięcie akcji budowlanej zarówno dzięki wzrostowi uzyskanych przez Bank na ten cel środków jak i przez rozszerzenie ich przeznaczenia. Plan finansowy na rok 1935 uwzględniał bowiem poza finansowaniem budownictwa drobnego, blokowego, remontów, również kredytowanie budownictwa robotniczego z Państw. Fund. Budowlanego oraz pomoc finansową dla budownictwa w miejscowościach klimatyczno-uzdrowiskowych.

Ogólna suma środków z funduszy publicznych, przeznaczonych na akcję budowlaną i terenową w 1935 r., zwiększyła się o zł. 8,5 milj. do zł. 43 milj. dzięki wpływom na P. F. B. zł. 38 milj. oraz zł. 5,0 milj. z Funduszu Pracy. Plan zużycia tych środków przewidywał następujące cele:

- a) zł. 34 milj. na budownictwo drobne, blokowe i remonty domów o przeważającej ilości małych mieszkań, w tem 250.000 na budowę domów w miejscowościach klimatyczno-uzdrowiskowych,
- b) zł. 7 milj., w tem zł. 5 milj. z Funduszu Pracy na budownictwo robotnicze za pośrednictwem Towarzystwa Osiedli Robotniczych oraz
- c) zł. 2 milj. na akcję terenową.

Sumę zł. 34 milj. rozdzielono w formie kontyngentów kredytowych dla 288 miast, przy czem zostały uwzględnione przedewszystkiem potrzeby większych miast. Kontyngenty te zostały prawie w całości wykorzystane. Z funduszy wyasygnowanych przypada: na drobne budownictwo 3.343 poz. na zł. 14,8 milj., na budowę domów blokowych 709 poz. na zł. 16,7 milionów, na budowę domów w 14 miejscowościach klimatyczno-uzdrowiskowych 36 poz. na zł. 248 tys., na pozostałe cele 622 poz. na zł. 11,2 milj. Razem stanowi to 4.710 poz. na złotych 42,9 milj.

Podział tych pożyczek według Oddziałów i kategorii kredytobiorców przedstawiają tablice Nr. X i XI. Z ogólnej sumy kredytów przyznanych z funduszy publicznych korzystały w głównej mierze osoby prywatne, na które przypada zł. 34,6 milj., pozatem na spółdzielnie zł. 4,4 milj., na instytucje państwowe zł. 2,0 milj., na gminy zł. 0,9 milj. oraz tyleż samo na instytucje społeczne.

Poza funduszami publicznymi przyznał Bank 48 poz. na zł. 0,7 milj. z funduszy własnych. Z kwoty tej po 0,3 milj. przypada na instytucje społeczne i osoby prywatne, reszta zaś na spółdzielnie. Razem ze środków publicznych i własnych przyznał Bank w ciągu roku operacyjnego 1935 poz. 4.758 na sumę zł. 43,6 milj. Od początku zaś działalności Banku ilość pożyczek przyznanych osiągnęła 30.493 na zł. 655,8 milj., z czego na fundusze publiczne przypada 29.171 poz. na zł. 598,0 milj. i na fundusze własne 1.322 poz. na zł. 57,8 milj.

Podział ogólnej sumy kredytów budowlanych przyznanych po koniec 1935 r., według kategorii kredytobiorców, przedstawia tablica Nr. XII.

Przy pomocy pożyczek zrealizowanych w 1935 r. sfinansował Bank 15.692 mieszkań o 44.586 izbach, z czego na drobne budownictwo mieszkaniowe przypada 8.948 mieszkań o 25.103 izbach, na pozostałe zaś kontyngenty łącznie z funduszami własnymi Banku 6.744 mieszkań o 19.483 izbach. Ogółem ilość izb, wybudowanych od początku działalności Banku do końca 1935 r., wynosi 291.416. Ilość izb sfinansowanych w ciągu 1935 r. przy pomocy zrealizowanych kredytów budowlanych obrazuje tablica Nr. XIII.

Podobnie jak w roku poprzednim akcja budowlana Banku przyciągnęła znaczną ilość kapitałów prywatnych. W stosunku do kosztów budowy domów, objętych akcją drobnego bu-

TABLICA X
 PODZIAŁ KREDYTÓW BUDOWLANYCH
 przyznanych w 1935 roku, według Oddziałów Banku

Oddziały	Fundusze państwowe		Fundusze własne		R a z e m	
	ilość poz.	złotych	ilość poz.	złotych	ilość poz.	złotych
Oddział Główny	876	15.197.366,96	27	538.000,—	903	15.735.366,96
„ Białystok	234	1.101.582,64	—	—	234	1.101.582,64
„ Bydgoszcz	287	1.534.000,—	2	7.500,—	289	1.541.500,—
„ Gdynia	256	4.514.200,—	2	45.000,—	258	4.559.200,—
„ Katowice	142	1.361.866,62	—	—	142	1.361.866,62
„ Kraków	531	4.046.200,—	7	55.000,—	538	4.101.200,—
„ Lublin	210	1.058.700,—	—	—	210	1.058.700,—
„ Lwów	677	4.170.850,—	6	56.400,—	683	4.227.250,—
„ Łódź	382	3.427.250,—	—	—	382	3.427.250,—
„ Poznań	305	2.035.400,—	2	8.000,—	307	2.043.400,—
„ Radom	212	1.454.100,—	1	15.000,—	213	1.469.100,—
„ Równe	77	369.971,90	1	6.120,—	78	376.091,90
„ Stanisławów	306	1.293.600,—	—	—	306	1.293.600,—
„ Wilno	136	766.008,86	—	—	136	766.008,86
„ Włocławek	79	540.816,59	—	—	79	540.816,59
Ogółem	4.710	42.871.913,57	48	731.020,—	4.758	43.602.933,57

TABLICA XI
 PODZIAŁ KREDYTÓW BUDOWLANYCH
 przyznanych w 1935 roku, według kategorii kredytobiorców

Kredytobiorcy	Fundusze państwowe		Fundusze własne		R a z e m		w procentach
	ilość poz.	złotych	ilość poz.	złotych	ilość poz.	złotych	
Instytucje państwowe	11	2.036.000,—	—	—	11	2.036.000,—	4,7
Gminy	8	927.300,—	—	—	8	927.300,—	2,1
Spółdzielnie	156	4.434.200,—	7	69.500,—	163	4.503.700,—	10,3
Instytucje społeczne	26	888.900,—	3	365.000,—	29	1.253.900,—	2,9
Osoby prywatne	4.509	34.585.513,57	38	296.520,—	4.547	34.882.033,57	80,0
Ogółem	4.710	42.871.913,57	48	731.020,—	4.758	43.602.933,57	100,0

downictwa i wynoszących zł. 52,5 milj., udział środków Banku stanowi 29,3%, reszta przypada na fundusze prywatne. Jeżeli zaś chodzi o domy blokowe i remonty, których ogólny koszt osiągnął 63,2 milj., pożyczki Banku wyniosły 26,7%.

Stan bilansowy funduszków budowlanych, administrowanych przez Bank, zwiększył się o zł. 35,3 milj. do zł. 393,0 milj., stan zaś kredytów udzielonych z tych funduszków o zł. 38,6 milj. do zł. 383,6 milj. Pożyczki budowlane z funduszków własnych zmniejszyły się o zł. 2,9 milj. do zł. 10,1 milj. Oznacza to, że spłaty i przeniesienia przewyższyły wypłaty nowych kredytów.

Jeżeli do pożyczek budowlanych z P. F. B. i z funduszków własnych doliczyć skonwertowane na pożyczki w listach zastawnych i obligacjach budowlanych w wysokości zł. 204,2 milj. oraz pożyczki z funduszków własnych skonwertowane na emisyjne w gotówce w sumie zł. 3,0 milj., to ogólna suma pożyczek budowlanych, figurujących w bilansie Banku, wyniesie zł. 600,9 milj.

TABLICA XII
PODZIAŁ OGÓLNEJ SUMY KREDYTÓW BUDOWLANYCH
 przyznanych po koniec 1935 roku, według kategorii kredytobiorców

Kredytobiorcy	Fundusze Państwowe		Fundusze własne		R a z e m		w procentach
	ilość poż.	złotych	ilość poż.	złotych	ilość poż.	złotych	
Instytucje państwowe	12	4.536.000,—	4	7.350.000,—	16	11.886.000,—	1,8
Gminy	539	57.640.662,33	9	278.250,—	548	57.918.912,33	8,8
Spółdzielnie	2.012	217.351.940,—	195	24.090.700,—	2.207	241.442.640,—	36,8
Instytucje społeczne	587	88.567.200,—	73	4.955.806,81	660	93.523.006,81	14,3
Osoby prywatne	26.021	229.949.281,21	1.041	21.103.925,36	27.062	251.053.206,57	38,3
O g ó ł e m	29.171	598.045.083,54	1.322	57.778.682,17	30.493	655.823.765,71	100,0

Zapoczątkowana w roku 1934 akcja budownictwa robotniczego wydatnie się rozwinęła, dzięki uzyskaniu ze środków publicznych w planie na rok 1935 sumy zł. 2 milj. z Państw. Fund. Budowlanego oraz zł. 5 milj. z Funduszu Pracy. Ogółem ilość przyznanych na cele budownictwa robotniczego pożyczek osiągnęła w roku sprawozdawczym 29 na sumę zł. 9,1 milj. z tem, że zł. 6,7 milj. przypada na budownictwo domów zbiorowych oraz zł. 2,4 milj. na domy jednorodzinne. Brakującą kwotę w wysokości zł. 2,1 milj. pokryje Fundusz Pracy w roku 1936.

Akcja budownictwa robotniczego przysporzyła w 1935 roku 1.470 mieszkań o 2.474 izbach wybudowanych w 38 domach zbiorowych oraz 690 mieszkań o 1.124 izbach w 640 domach małych. Łącznie z 1934 rokiem ilość mieszkań osiągnęła 3.064.

Na terenie Woj. Śląskiego Bank udzielał poza akcją T. O. R'u pożyczek na budowę domów mieszkalnych z Śląskiego Funduszu Gospodarczego.

Po koniec 1934 r. Bank przyznał. 3.080 pożyczek na zł. 39.174.942,50

w ciągu 1935 r. 470 „ „ „ 7.042.017,50

łącznie 3.550 pożyczek na zł. 46.216.960,—

z których wypłacił:

po koniec 1934 r. 2.906 pożyczek na zł. 36.544.742,50

w ciągu 1935 r. 403 „ „ „ 6.108.017,50

łącznie 3.309 pożyczek na zł. 42.652.760,—

Akcja terenowo-budowlana była prowadzona w 1935 r. na obszarze 11 następujących miast: Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Gdynia, Kraków, Poznań, Radom, Siedlce, Skarży-

sko-Kamienna, Toruń i m. st. Warszawa. Na obszarze tych miast przejął Bank ogółem w administrację 42 tereny o łącznej powierzchni około 612,8 ha. Sporządzone dotychczas plany parcelacyjne podzieliły część tych gruntów na 2.406 działek budowlanych; z parcelacji dalszej części tych gruntów powstanie jeszcze około 2.000 parcel budowlanych.

Roboty terenowe były w okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu intensywnie prowadzone. Na ich wykonanie Bank udzielił począwszy od 1 kwietnia 1933 r. łącznie ze Specjalnego R-ku Terenowego i z lokat Funduszu Pracy 42 pożyczki na terenie 13 miast na sumę złotych 8.872.513.—, a wypłacił po dzień 31 grudnia 1935 r. zł. 6.737.033.—. W ciągu roku sprawozdawczego przyznał Bank nowych pożyczek na sumę zł. 2.240.900.—, wypłacił zaś w ciągu tegoż roku z nowych i z dawniej przyznanych pożyczek kwotę zł. 1.493.000.—.

TABLICA XIII

ILOŚĆ MIESZKAŃ I IZB SFINANSOWANYCH W CIĄGU 1935 R.

przy pomocy zrealizowanych kredytów budowlanych

Rodzaje mieszkań	Kontyngent na drobne budownictwo mieszkaniowe		Inne kontyngenty		R a z e m	
	ilość mieszkań	ilość izb	ilość mieszkań	ilość izb	ilość mieszkań	ilość izb
jedno izbowe	1.391	1.391	1.387	1.387	2.778	2.778
dwu „	2.525	5.050	1.261	2.522	3.786	7.572
trzy „	2.525	7.575	1.953	5.859	4.478	13.434
cztero „	1.763	7.052	1.364	5.456	3.127	12.508
pięć „	518	2.590	566	2.830	1.084	5.420
sześć i więcej izbowe	226	1.445	213	1.429	439	2.874
O g ó ł e m . . .	8.948	25.103	6.744	19.483	15.692	44.586

W roku sprawozdawczym prowadzona była w szerokim zakresie akcja informacyjna, zmierzająca do zrationalizowania budownictwa mieszkaniowego. Odbывała się ona za pośrednictwem prasy, radja, ulotek, poradnika dla budujących i katalogu typowych domów dla drobnego budownictwa mieszkaniowego oraz przez zorganizowanie poradni budowlanej Polskiego Towarzystwa Reformy Mieszkaniowej, mieszczącej się w gmachu Banku w Warszawie.

Do propagandy racjonalnego budownictwa mieszkaniowego zmierzała również Wystawa Budowlana, uruchomiona przez Bank w Warszawie w czasie od 20 maja do 15 września 1935 r. w dzielnicy Koło na gruntach państwowych, przeznaczonych do parcelacji na cele mieszkaniowe. Wystawa ta obejmowała pokaz 46 domów mieszkalnych różnego typu, o mieszkaniach głównie 3 i 4-o izbowych, wybudowanych według projektów, uzyskanych z konkursów architektonicznych Banku w latach 1933 i 1934, następnie pokaz wytworów i materiałów budowlanych pochodzenia krajowego, złych i dobrych metod budowy oraz przegląd wytwórczości związanej z budownictwem mieszkaniowym.

Uzupełnieniem akcji informacyjnej było wzięcie przez Bank udziału w pociągu-wystawie zorganizowanej w 1935 roku przez Centralne Towarzystwo Popierania Wytwórczości Krajowej.

4. SPRAWY ADMINISTRACYJNO - GOSPODARCZE.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej i Dyrekcji Banku podane zostały w uwagach do składu osobowego Władz Banku, zamieszczonego na wstępie niniejszego sprawozdania.

Ilość prowincjonalnych Oddziałów Banku zmniejszyła się do 18 w związku ze zwinieniem Oddziału w Łucku, którego agendy przekazano Oddziałowi w Równem. Podobnie jak w roku ubiegłym 14 Oddziałów posiadało referaty budowlane. Ilość Oddziałów posiadających referaty kredytów długoterminowych została powiększona do 4-ch, a mianowicie: we Lwowie, Krakowie, Poznaniu i ostatnio w Bydgoszczy.

Wydział Inspekcji przeprowadził w roku sprawozdawczym rewizję względnie lustrację 14-tu Oddziałów, w tem szczegółowe rewizje 11-tu Oddziałów, m. in. większych Oddziałów: we Lwowie, Poznaniu i Gdyni.

Ponadto Komisja Rewizyjna Banku, powołana przez Ministra Skarbu, jako statutowy organ nadzoru nad działalnością Banku, przeprowadziła — poza szczegółowym zbadaniem bilansu netto 1935 r. wraz z rachunkami strat i zysków — kontrolę działalności Oddziałów w Drohobyczu, Krakowie, Stanisławowie i Wilnie.

Wzrost	1935	1934	Zmiana
100	100	100	0
213	213	213	0
325	325	325	0
503	503	503	0
605	605	605	0
646	646	646	0
711	711	711	0
763	763	763	0
765	765	765	0
787	787	787	0
876	876	876	0

III.

OBJAŚNIENIA DO BILANSU ZA ROK 1935.

Ogólne obroty Banku Gospodarstwa Krajowego w roku 1935 wykazały w porównaniu z rokiem 1934 dalszy wzrost. Obroty po jednej stronie księgi głównej bez rachunków inkasa i gwarancyj wzrosły o zł. 1.451 milj. do zł. 19.337 milj., łącznie zaś z temi rachunkami o zł. 1.450 milj. do zł. 19.840 milj. Z ogólnej sumy obrotów na ważniejsze rachunki przypadają w roku 1935 następujące kwoty (w tys. zł.):

	Winien	Ma
Kasa i sumy do dyspozycji	5.052.328	5.064.453
Waluty zagraniczne	20.448	20.563
Weksle zdyskontowane	393.805	393.442
Pożyczki terminowe	49.415	46.765
Dłużnicy w r-kach bieżących	586.275	575.554
Banki „loro“ i „nostro“ (kraj. i zaogr.).	1.105.507	1.109.488
Rachunki czekowe	2.674.168	2.663.587
Rachunki walutowe	67.323	66.643
Wkładki oszczędności	58.152	52.955
R-ki bieżące kom. kas. oszczędn.	156.408	155.495
Wkłady terminowe	141.825	134.214
Redyskonto weksli	153.114	172.155

Bank Gospodarstwa Krajowego zamknął rok 1935 **sumą bilansową** w wysokości złotych 2.286.299.262,09 (łącznie z inkasem i gwarancjami). Suma ta rozwijała się w latach 1924—1935 w sposób następujący:

R o k	Suma bilansowa	wskaźnik wzrostu (1924 = 100)
1924	283.359.067,74	100
1925	773.942.219,60	273
1926	920.159.796,19	325
1927	1.425.215.415,23	503
1928	1.715.360.386,48	605
1929	1.830.839.331,48	646
1930	2.151.261.194,73	759
1931	2.183.365.642,07	771
1932	2.160.495.781,91	763
1933	2.166.633.629,42	765
1934	2.211.129.282,83	780
1935	2.286.299.262,09	807

Jak z powyższego zestawienia wynika, suma bilansowa Banku osiągnęła w 1935 roku najwyższy poziom w dotychczasowym rozwoju Banku.

STAN BIERNY.

Poz. 1 — 3. Kapitał zakładowy i rezerwy:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) kapitał zakładowy	zł. 150.000.000,—	zł. 150.000.000,—	—
b) fundusz rezerwowy	„ 17.872.613,57	„ 18.464.455,66	+ 592 tys.
c) rezerwa walor. dla pożycz. hip. b. P. B. O. i b. Z. K. M. M.	„ 207.006,65	„ 89.724,87	— 117 „
d) rezerwa walor. dla wkładek oszczęd. „	117.436,90	94.014,05	— 23 „
e) rezerwa ogólna	„ 4.653.516,94	„ 4.653.516,94	—
Razem	zł. 172.850.574,06	zł. 173.301.711,52	+ 452 tys.

Kapitał zakładowy Banku pozostał niezmienny. Fundusz rezerwowy zwiększył się o 592 tys. zł. spowodu dopisania 20% czystego zysku za rok 1934 zgodnie z art. 13 rozp. Prez. R. P. z 3.XII.1930 r. w sprawie Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 666). Rezerwa waloryzacyjna dla pożyczek hipotecznych zmalała o 117 tys. zł. spowodu odpisów drobnych pożyczek hipotecznych b. Państwowego Banku Odbudowy.

Kwoty powyżej podane nie obejmują rezerwy dla papierów wartościowych własnej emisji, figurującej w poz. 21 stanu biernego bilansu i omówionej oddzielnie.

Poz. 4. Fundusz Oddłużenia.

Utworzone w końcu 1934 r. fundusze oddłużenia w wysokości zł. 71.040.332,30 zmalały w ciągu roku 1935 o zł. 26.248 tys. do sumy zł. 44.791.688,22. Zmniejszenie to pozostaje w związku z prowadzoną przez Bank akcją oddłużeniową, w wyniku której fundusz oddłużenia dla rolnictwa zmalał o zł. 11.360 tys. do 34.986 tys. i fundusz oddłużenia dla samorządów o zł. 14.888 tys. do zł. 9.806 tys.

Poz. 5 — 7. Wkłady à vista, terminowe i różne salda kredytowe:

	31.XII.1934 r.	%	31.XII.1935 r.	%	Zmiany
Ogółem	zł. 314.361.383,37	100,0	zł. 286.944.737,49	100,0	—27.416 tys.
R-ki czekowe	„ 137.954.416,86	43,9	„ 127.394.851,94	44,4	—10.559 „
R-ki walutowe	„ 1.476.535,91	0,5	„ 796.230,08	0,3	— 681 „
Wkładki oszczędnościowe	„ 63.489.404,42	20,2	„ 58.292.280,32	20,3	— 5.197 „
R-ki bieżące K. K. O.	„ 5.699.912,52	1,8	„ 4.790.766,—	1,7	— 909 „
Wkłady à vista ogółem	„ 208.620.269,71	66,4	„ 191.274.128,34	66,7	—17.346 „
Lokaty term. w wal. kraj.	„ 87.174.512,76	27,7	„ 81.668.878,76	28,4	— 5.505 „
Lokaty term. w wal. obcej.	„ 4.375.849,32	1,4	„ 2.292.103,73	0,8	— 2.084 „
Wkłady terminowe ogółem	„ 91.550.362,08	29,1	„ 83.960.982,49	29,2	— 7.589 „
Różne salda kredytowe ogółem	„ 14.190.751,58	4,5	„ 11.709.626,66	4,1	— 2.481 „

Wymagalność wkładów terminowych według stanu z dnia 31.XII.1935 roku obrazuje następujące zestawienie:

	Sumy w tys. zł.	%
Wkłady płatne w ciągu 1-go miesiąca	23.307	27,7
„ „ „ 2-go „	7.299	8,7
„ „ „ 3-go „	6.698	8,0
„ „ „ 4, 5 i 6 „	31.286	37,3
„ „ po sześciu miesiącach	15.371	18,3
Wkłady terminowe ogółem	83.961	100,0

Poz. 8. Lokaty celowe zł. 12.333.386,34 omówiono przy poz. 16 stanu czynnego.

Poz. 9. Redyskonto weksli:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
Ogółem	zł. 15.979.995,82	zł. 35.020.638,20	+ 19.041 tys.
z tego: a) w walucie krajowej	„ 14.976.736,80	„ 34.897.200,60	+ 19.921 „
b) w walucie obcej	„ 1.003.259,02	„ 123.437,60	— 880 „

Płatność weksli zredyskontowanych przedstawiała się w następujący sposób:

Weksle płatne:	sumy w tys. zł.	%
w ciągu 1-go miesiąca	14.962	42,7
„ 2-go „	13.348	38,1
„ 3-go „	4.709	13,5
„ 4, 5 i 6-go miesiąca	2.002	5,7
O g ó ł e m	35.021	100,0

Stosunek procentowy redyskonta weksli portfelowych do portfela wekslowego przedstawia się na ultimo poszczególnych miesięcy 1935 roku w sposób następujący:

31. XII. 1934 r.	12,6%
31. I. 1935 r.	3,5%
28. II. „	12,6%
31. III. „	15,3%
30. IV. „	14,8%
31. V. „	10,9%
30. VI. „	22,6%
31. VII. „	29,5%
31. VIII. „	24,6%
30. IX. „	25,3%
31. X. „	41,5%
30. XI. „	37,7%
31 XII. „	30,0%

Poz. 10. Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego pochodzących z zawartych układów konwersyjnych wzrosło w ciągu roku 1935 o zł. 4 milj. do sumy zł. 15 milj.

Poz. 11 i 12. Banki „loro“ i „nostró“:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
Ogółem	zł. 33.089.302,64	zł. 56.480.193,91	+ 23.391 tys.
z tego przypadało:			
na banki krajowe	„ 23.853.507,09	„ 40.424.237,57	+ 16.571 „
na banki zagraniczne	„ 9.235.795,55	„ 16.055.956,34	+ 6.820 „

Z ogólnego stanu rachunków banków wynoszącego w dniu 31.XII.1935 roku 56.480 tys. zł. przypadało na:

rachunki à vista	zł. 31.682 tys.	t. j. 56,1 %
rachunki terminowe	„ 24.798 „	„ 43,9 %

Wymagalność rachunków terminowych banków przedstawiała się w dniu 31.XII.1935 roku jak następuje:

płatne w ciągu 1-go miesiąca	18.116 tys.	73,0 %
„ „ 2-go „	6.049 „	24,4 „
„ „ 3-go „	633 „	2,6 „
O g ó ł e m	24.798 tys.	100,0 %

Poz. 13. Bank Akceptacyjny ex re kredytu akceptacyjnego zł. 19.993.274,—stanowi odpowiednik poz. 10 w stanie czynnym.

Poz. 14. Przekazy na Bank wynoszą zł. 800.560,90. Są to kwoty zlecone Bankowi do wypłaty i jeszcze niepodjęte przez klientów.

Poz. 15. Wierzyciele hipoteczni zł 32.586,42 — bez zmiany w porównaniu z 31.XII.1934 r. Są to długi, ciężące na nieruchomościach użytkowych, będących własnością Banku.

Poz. 16. Sumy przechodnie wynoszą zł. 37.568.885,40. W sumie tej mieszczą się zwykle pozycje przejściowe i rozliczenia międzyokresowe.

Poz. 17. Odsetki na rok 1936, pobrane w ciągu roku sprawozdawczego, wynoszą w dniu 31.XII.1935 r. zł. 1.865.219,36.

Poz. 18 i 19. Saldo działu emisyjnego i saldo działu operacyj ze Skarbem Państwa pokrywają się z pozycjami 29 i 32 stanu czynnego. Są to pozycje regulacyjne, zamykające poszczególne działy bilansu Banku.

Poz. 20. Czysty zysk za rok 1935 wynosi zł. 2.965.241,28 wykazując w porównaniu z rokiem 1934 wzrost o zł. 6 tys.

Zysk ten został zgodnie z art. 13 rozp. Prez. R. P. z 3.XII.1930 r. w sprawie Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 666) podzielony w sposób następujący:

1) 35% na specjalną rezerwę dla papierów procentowych własnej emisji . . .	zł. 1.037.834,45
2) 20% na fundusz rezerwowy	„ 593.048,26
3) 10% na różne cele przewidziane w statucie.	„ 296.524,12
4) 35% t. j. reszta czystego zysku do rozporządzenia Rządu, jako udział Skarbu Państwa w zysku Banku	„ 1.037.834,45
Razem	zł. 2.965.241,28

Poz. 1, 2, 3 i 7. Kasa i sumy do dyspozycji na rachunku żyrowym w Banku Polskim i rachunku czekowym w P. K. O., bilety skarbowe i bony inwestycyjne, waluty zagraniczne oraz wylosowane papiery wartościowe i płatne kupony zmniejszyły się w ciągu roku 1935 o 17.509 tys. zł. do zł. 45.149.391,71. Pogotowie kasowe stanowi 22,2% wkładów à vista łącznie z różnymi saldami kredytowymi, zaś w stosunku do ogólnej sumy wkładów 15,7%.

Poz. 4. Papiery procentowe wzrosły w ciągu roku 1935 o 5.852 tys. zł. do sumy złotych 16.245.114,55.

Na portfel papierów procentowych składają się papiery państwowe w wysokości 12.041 tys. złotych i inne na sumę 4.204 tys. zł. Z papierów państwowych największą pozycję stanowi 6% Pożyczka Narodowa, dalej 5½% Budowlana i 5% Kolejowa Konwersyjna. W grupie papierów innych największe sumy reprezentują listy zastawne towarzystw kredytowych ziemskich.

Poz. 5. Papiery procentowe własnej emisji, znajdujące się w portfelu Banku, zmniejszyły się w porównaniu z końcem 1934 roku o zł. 9.018 tys. do sumy zł. 33.951.873,79.

Poz. 6. Udziały w przedsiębiorstwach koncernowych i akcje, znajdujące się w portfelu Banku, wzrosły w ciągu roku 1935 o 2.250 tys. zł. do sumy zł. 39.128.965,79. Wzrost ten przypada głównie na udziały w kapitale zakładowym Przem. Chem. „Boruta“ (1.350 tys.) i Banku Akceptacyjnego (900 tys.).

Poz. 8, 9, 11, 12 i 13. Kredyty krótkoterminowe wykazują w ciągu roku 1935 następujące zmiany:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) weksle zdyskontowane	zł. 95.922 877,13	zł 96.286.233,98	+ 363 tys.
b) weksle protestowane	„ 2.481.682,34	„ 1.305.283,23	-- 1.177 „
c) pożyczki termin. i lokaty w K. K. O. „	„ 32.429.400,09	„ 35.079.083,13	+2.650 „
d) należności z tyt. układów konwers. „	„ 20.256.135,48	„ 23.676.399,53	+3.420 „
e) dłużnicy w r-kach bieżących . . . „	„ 132.081.697,59	„ 132.968.268,46	+ 887 „
Razem	zł. 283.171.792,63	zł. 289.315.268,33	+6.143 tys.

Płynność portfelu wekslowego przedstawiała się w dniu 31.XII.1935 r. następująco:

weksle płatne	ilość sztuk	%	sumy w tys. zł.	%
w ciągu 1-go miesiąca	41.553	35,4	26.688	27,7
„ 2-go „	31.682	27,0	17.824	18,5
„ 3-go „	23.385	19,9	26.182	27,2
„ 4, 5 i 6 „	11.324	9,6	24.087	25,0
po 6 miesiącach	9.532	8,1	1.505	1,6
Ogółem	117.476	100,0	96.286	100,0

W ciągu roku 1935 zdyskontowano weksli ogółem 467.080 sztuk na sumę 345.381 tys. zł. Podział tych weksli według terminów obiegu od dnia wystawienia do dnia płatności podaje następujące zestawienie:

terminy obiegu:	ilość sztuk	%	sumy weksli w tys. zł.	%
do 30 dni	13.450	2,9	7.256	2,1
" 60 "	65.354	14,0	25.200	7,3
" 90 "	283.986	60,8	178.670	51,7
" 180 "	86.194	18,4	105.198	30,5
" 360 "	15.304	3,3	26.694	7,7
powyżej 360 dni	2.792	0,6	2.363	0,7
Ogółem	467.080	100,0	345.381	100,0

Weksle o dłuższych terminach obiegu pochodzą głównie z transakcyj rolniczych.

Podział weksli zdyskontowanych w ciągu roku 1935 według wysokości kwot wekslowych przedstawia się następująco:

wysokość odcinków:	ilość sztuk	%
poniżej 100 zł.	118.985	25,5
od 101 do 200 zł.	143.514	30,7
" 201 " 500 "	124.714	26,7
" 501 " 1.000 "	54.667	11,7
" 1.001 " 2.000 "	12.634	2,7
" 2.001 " 5.000 "	7.598	1,6
" 5.001 " 10.000 "	2.926	0,6
powyżej 10.000 zł.	2.042	0,5
Ogółem	467.080	100,0

Stosunek weksli zaprotestowanych do płatnych przedstawiał się na koniec poszczególnych miesięcy 1935 roku następująco:

Miesiące 1935 r.	weksle płatne w tys. zł.	weksle zaprotest. w tys. zł.	stos. % weksli zaprotest. do płatnych
Styczeń	29.768	1.325	4,4
Luty	24.263	687	2,8
Marzec	37.474	610	1,6
Kwiecień	26.179	675	2,6
Maj	37.223	492	1,3
Czerwiec	30.269	535	1,8
Lipiec	26.100	564	2,2
Sierpień	31.601	569	1,8
Wrzesień	31.924	477	1,5
Październik	28.300	526	1,9
Listopad	34.043	512	1,5
Grudzień	31.381	551	1,8

Płynność pożyczek terminowych w dniu 31.XII.1935 r. podaje poniższe zestawienie:

pożyczki płatne:	sumy w tys. zł.	%
w ciągu 1-go miesiąca	6.173	17,6
„ 2-go „	3.305	9,4
„ 3-go „	2.420	6,9
„ 4, 5 i 6 „	4.929	14,1
powyżej 6 miesięcy	18.252	52,0
Ogółem	35.079	100,0

Poz. 10. Akcepty Banku Akceptacyjnego — patrz wyjaśnienia do poz. 10 i 13 stanu biernego.

Poz. 14 i 15. Banki „loro“ i „nostro“:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
a) krajowe	zł. 154.018,08	zł. 129.379,79	— 25 tys.
b) zagraniczne	„ 4.351.649,90	„ 5.734.957,25	+ 1.384 „
Razem	zł. 4.505.667,98	zł. 5.864.337,04	+ 1.359 tys.

Poz. 16. Kredyty z lokat celowych, których odpowiednikiem w stanie biernym jest poz. 8, dotyczą pożyczek finansowanych przez Fundusz Pracy. Stan tych pożyczek osiągnął na koniec 1935 roku zł. 12.333.386,34, z czego 3.266 tys. przypada na pożyczki komunalne oraz zł. 9.067 tys. na akcję budowlaną. Na akcję prowadzoną przez Tow. Osiedli Robotniczych przypada skolei zł. 8,0 milj., zaś na akcję własną Funduszu Pracy zł. 1,1 milj.

Poz. 17. Pożyczki komunalne zwiększyły się o 11.288 tys. zł. do wysokości zł. 82.336,208,39. Z kwoty tej przypada 20.413 tys. zł. na pożyczki emisyjne w gotówce, stanowiące gotowy podkład dla ewentualnych przyszłych emisji Banku. Pożyczki te zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o zł. 14.799 tys. skutkiem konwersji krótkoterminowych zobowiązań samorządów. Na pozostałą kwotę 61.923 tys. zł. składają się średnioterminowe pożyczki gotówkowe, które w znacznej części nadają się do konwersji na pożyczki długoterminowe.

Poz. 18. Pożyczki długoterminowe:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) na pokrycie zaległych odsetek budowl.	zł. 792.088,59	zł. 770.823,06	— 21 tys.
b) zwalor. b. instytucyj szufjonowanych	„ 3.598.513,69	„ 2.668.331,38	— 930 „
c) budowlane z funduszów własnych	„ 12.994.986,31	„ 10.094.769,04	— 2.900 „
d) różne	„ 37.276.951,61	„ 39.817.233,01	+ 2.540 „
Razem	zł. 54.662.540,20	zł. 53.351.156,49	+ 1.311 tys.

Kredyty na pokrycie zaległych odsetek budowlanych są to skapitalizowane zaległości odsetkowe z pożyczek budowlanych. Pożyczki zwaloryzowane b. instytucyj szufjonowanych stanowią wierzytelności przejęte po b. Państwowym Banku Odbudowy i b. Zakładzie Kredytowym Miast Małopolskich i są stopniowo likwidowane. Pożyczki budowlane z funduszów wła-

snych spadły o 2.900 tys. zł. do sumy zł. 10.094.769,04. Pożyczki te są konwertowane na pożyczki emisyjne i korzystają wtedy narówni z pożyczkami z P. F. B. ze świadczeń Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast. Przejściowo ze względu na zawieszenie działalności emisyjnej Banku zamieniane są na pożyczki emisyjne w gotówce, figurujące w poz. 18 d. Spośród różnych kredytów największą pozycję stanowi kredyt dla przejętej przez Państwowe Zakłady Inżynierji firmy „Ursus” i Państwowych Zakładów Inżynierji. Poza tem mieszczą się w tej pozycji pożyczki emisyjne w gotówce na sumę 4.512 tys. zł., z czego 47 tys. zł. przypada na pożyczki ziemskie, 1.456 tys. zł. na miejskie oraz 3.009 tys. zł. na pożyczki pochodzące z konwersji kredytów budowlanych z funduszków własnych Banku.

Poz. 19. Przekazane na fundusz oddłużenia pretensje Skarbu Państwa do rolników i organizacji rolniczych spadły o zł. 709 tys. do sumy zł. 31.711.056,39. Pretensje te odnoszą się do „Kooperacji Rolnej” względnie różnych spółdzielni oraz syndykatów rolniczo-handlowych.

Poz. 20. Należności przeznaczone do odpisu z funduszu oddłużenia:

a) dla rolnictwa	zł. 1.384.697,09
b) dla samorządów terytorjalnych	„ 32.334,73
Razem	zł. 1.417.031,82

Wymienione wyżej należności obejmują dodatek na koszty administracyjne działu emisyjnego oraz odsetki zwłoki od rat pożyczek emisyjnych.

Poz. 21 i 22. Nieruchomości i ruchomości spadły łącznie o 327 tys. zł. do sumy zł. 33.515.679,73, głównie spowodu odpisów amortyzacyjnych.

Poz. 23. Sumy przechodnie wynoszą zł. 26.979.188,97. Obejmują one, podobnie jak pozycja 16 stanu biernego, zwykle pozycje przejściowe oraz rozliczenia międzyokresowe.

D Z I A Ł E M I S Y J N Y.

S T A N B I E R N Y.

Poz. 21. Specjalna rezerwa dla papierów własnej emisji zwiększyła się o 1.651 tys. zł. do wysokości 25.884.593,06 zł. Wzrost ten powstał:

a) z rozdziału czystego zysku za rok 1934 (35% zgodnie z art. 13 rozp. Prez. R. P. z 3.XII.1930 r. w sprawie Banku Gospodarstwa Krajowego, Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 666)	zł. 1.035.699,10
b) z kwot uzyskanych w myśl § 17 statutu Banku z wpisowego, z zysków osiągniętych przez Bank przy skupie listów zastawnych i obligacyj przeznaczonych do umorzenia oraz dochodów z przedawnionych kuponów i wylosowanych listów zastawnych i obligacyj.	zł. 614.891,31

Podział powyższej rezerwy na poszczególne rodzaje emisji przedstawia się w porównaniu z końcem roku 1934 jak następuje:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) rezerwa dla listów zastawnych	zł. 6.173.893,34	zł. 6.784.578,42	+ 611 tys.
b) " " obligacji komunalnych	" 15.292.979,01	" 16.064.750,52	+ 772 "
c) " " " kolejowych	" 1.188.906,90	" 1.248.234,70	+ 59 "
d) " " " budowlanych	" 301.598,79	" 351.456,40	+ 50 "
e) " " " bankowych	" 956.971,61	" 993.531,27	+ 37 "
f) " " pożyczek emisyjnych w gotówce "	" 319.653,00	" 442.041,75	+ 122 "
Razem	zł. 24.234.002,65	zł. 25.884.593,06	+1 651 "

Poz. 22. Listy zastawne i obligacje b. Polskiego Banku Krajowego zmniejszyły się w ciągu roku 1935 o 1.044 tys. zł. do sumy zł. 26.208.072,99. W poszczególnych rodzajach emisji miały miejsce następujące zmiany:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
a) listy zastawne	zł. 6.763.250,02	zł. 6.126.016,94	— 637 tys.
b) obligacje komunalne	" 9.787.090,65	" 9.510.196,05	— 277 "
c) " " kolejowe	" 10.701.600,—	" 10.571.860,—	— 130 "
Razem	zł. 27.251.940,67	zł. 26.208.072,99	—1.044 tys.

Papiery powyższe są to zwaloryzowane i przejęte przez Bank Gospodarstwa Krajowego przedwojenne emisje b. Polskiego Banku Krajowego. Ulegają one obecnie stałej i stopniowej likwidacji.

Poz. 23. Listy zastawne i obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego zmniejszyły się w roku sprawozdawczym o 12.760 tys. zł. do wysokości zł. 766.925.835,19. Wobec wstrzymania przez Bank w roku sprawozdawczym działalności emisyjnej wszystkie rodzaje emisji uległy zmniejszeniu na skutek ich dalszej amortyzacji, jak to wskazuje poniższe zestawienie:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
4 $\frac{1}{2}$ % listy zastawne	zł. 57.712.710,—	zł. 57.518.076,—	— 195 tys.
5 $\frac{1}{2}$ % " "	" 161.281.486,—	" 158.615.224,—	— 2.666 "
7% " "	" 43.758.390,—	" 43.026.602,—	— 732 "
8% " "	" 15.030.134,—	" 14.888.750,—	— 141 "
5 $\frac{1}{2}$ % obligacje budowlane	" 30.402.900,—	" 30.155.200,—	— 248 "
8% " "	" 1.005.200,—	" 940.000,—	— 65 "
5 $\frac{1}{2}$ % " " bankowe	" 21.473.438,—	" 20.868.444,—	— 605 "
7 $\frac{1}{2}$ % " "	" 750.156,—	" 520.056,—	— 230 "
5 $\frac{1}{2}$ % " " komunalne złotowe	" 333.709.273,71	" 331.051.288,—	— 2.658 "
7% " "	" 20.210.510,71	" 19.748.287,19	— 463 "
8% " "	" 13.510.256,—	" 13.486.176,—	— 24 "
8% obligacje komunalne dol. S. I. i II "	" 80.841.066,—	" 76.107.732,—	— 4.733 "
Razem	zł. 779.685.520,42	zł. 766.925.835,19	—12.760 tys.

Podział listów zastawnych według rodzajów pożyczek, na podkład których zostały one emitowane przedstawia się następująco:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
a) na majątki ziemskie	zł. 57.713 tys.	zł. 57.518 tys.	— 195 tys.
b) na nieruchomości miejskie	„ 44.170 „	„ 43.403 „	— 767 „
c) z konwersji kredytów budowlanych	„ 175.900 „	„ 173.128 „	— 2.772 „
Razem	zł. 277.783 tys.	zł. 274 049 tys.	— 3.734 tys.

Poz. 24. Wylosowane listy zastawne i obligacje w obiegu, nieprzedłożone jeszcze Bankowi do zapłaty, wynosiły w dniu 31.XII.1935 r. zł. 1.093.781,73, na co składały się:

a) wylosowane listy zastawne	zł. 883.296,51
b) „ „ obligacje komunalne „	160.917,22
c) „ „ „ budowlane „	8.800,—
d) „ „ „ kolejowe	40.768,—
Razem	zł. 1.093.781,73

Poz. 25. Rachunek kuponów zapadłych w obiegu wykazuje w dniu 31.XII.1935 roku stan zł. 1.881.106,03. Na sumę tę składają się kupony nieprzedłożone jeszcze Bankowi do zapłaty, a przypadające na następujące papiery:

a) kupony od listów zastawnych	zł. 1.543.680,02
b) „ „ „ obligacji komunalnych „	108.730,95
c) „ „ „ „ kolejowych	64.026,56
d) „ „ „ „ budowlanych „	157.262,25
e) „ „ „ „ bankowych	7.406,25
Razem	zł. 1.881.106,03

Poz. 26. Saldo rachunku funduszu umorzenia listów zastawnych i obligacji wynosi zł. 80.180,09. Na rachunku tym figurują zasadniczo pozostałości z części kapitałowej rat pożyczek emisyjnych, opiewające na kwoty drobniejsze niż wysokość odcinków emitowanych papierów każdej emisji z osobna. Powiększają one kwotę przeznaczoną na amortyzację papierów własnej emisji w okresie następnym. Znajdują się tu również kwoty, przeznaczone na gotówkowy wykup pewnych seryj emisji b. Pol. Banku Krajowego stosownie do ustawy waloryzacyjnej z roku 1934 (Lex Zoll). Z funduszu tego na poszczególne rodzaje papierów przypadają następujące kwoty:

a) fundusz na umorzenie listów zastawnych	zł. 41.145,20
b) „ „ „ „ obligacji komunalnych „	33.997,16
c) „ „ „ „ kolejowych	4.746,36
d) „ „ „ „ budowlanych „	178,91
e) „ „ „ „ bankowych	112,46
Razem	zł. 80.180,09

Poz. 27. Fundusz na zapłatę kuponów od listów zastawnych i obligacyj wynosi w dniu 31. XII. 1935 r. zł. 2.858.750,57. Rachunek ten dzieli się według poszczególnych rodzajów papierów emisyjnych w następujący sposób:

a) od listów zastawnych	zł. 2.401.095,97
b) „ obligacyj komunalnych	„ 40.818,99
c) „ „ budowlanych	„ 388.774,75
d) „ „ bankowych	„ 28.060,86
Razem	zł. 2 858.750,57

Poz. 28. Rachunek rat przedterminowych wykazuje w dniu 31. XII. 1935 r. stan złotych 1.301.622,45. Na sumę tę składają się raty wpłacone przed terminem płatności i spłaty ponad plan umorzenia. Przypadają one na następujące rodzaje emisji:

a) listy zastawne	zł. 1.095.897,86
b) obligacje bankowe	„ 182.572,19
c) „ budowlane	„ 23.152,40
Razem	zł. 1.301.622,45

Poz. 29. Wpływy na raty bieżące z pożyczek emisyjnych wzrosły w porównaniu z rokiem 1934 o 751 tys. zł. do stanu zł. 15.809.210,62. Pozycja ta obejmuje wpływy dotyczące najbliższych zapadłości ratalnych.

Poz. 30. Różne rachunki emisyjne wynoszą w dniu 31. XII. 1935 r. zł. 21.710.368.—, wykazując w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 3.150 tys. zł. Obejmują one różnego rodzaju rozliczenia, związane z płatnością rat pożyczek emisyjnych oraz obsługą papierów procentowych własnej emisji.

STAN CZYNNY.

Poz. 24. Pożyczki emisyjne b. Polskiego Banku Krajowego jak poz. 22 stanu biernego.

Poz. 25. Pożyczki emisyjne Banku Gospodarstwa Krajowego pokrywają się z poz. 23 stanu biernego i uległy w ciągu roku sprawozdawczego następującym zmianom:

	31. XII. 1934 r.	31. XII. 1935 r.	Zmiany
4 ¹ / ₂ % pożyczki w list. zast. ziemskich	zł. 57.712.710,—	zł. 57.518.076,—	— 195 tys.
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ miejskich	„ 44.170.289,20	„ 43.402.988,90	— 768 „
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ konwersyjn.	„ 175.899.720,80	„ 173.127.587,10	— 2.772 „
5 ¹ / ₂ % „ „ obligacjach budowlanych	„ 31.408.100,—	„ 31.095.200,—	— 313 „
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ bankowych	„ 22.223.594,—	„ 21.388.500,—	— 835 „
5 ¹ / ₂ % „ „ „ „ komunalnych „ 367.430.040,42	„ 364.285.751,19	— 3.144 „	
8 ⁰ / ₀ „ „ „ „ komunalnych			
dolarowych S. I i II	„ 80.841.066,—	„ 76.107.732,—	— 4.733 „
Razem	zł. 779.685.520,42	zł. 766.925.835,19	— 12.760 tys.

Poz. 26. Zaległe raty pożyczek emisyjnych spadły w ciągu roku 1935 o 1.448 tys. zł. do zł. 35.474.225,85. Z ogólnej sumy rat przypadają na poszczególne rodzaje pożyczek emisyjnych następujące kwoty:

	Sumy w tys. zł.	%
4 ¹ / ₂ % pożyczki w listach zastawnych ziemskich	10.612	29,9
5 ¹ / ₂ % " " " " " miejskich	3.119	8,8
5 ¹ / ₂ % " " " " " konwers.	3.714	10,5
5 ¹ / ₂ % " " " " " obligacjach budowlanych	846	2,4
5 ¹ / ₂ % " " " " " bankowych	2.477	7,0
5 ¹ / ₂ % " " " " " komunalnych złotych	13.676	38,5
Razem raty pożyczek emisyjnych B. G. K.	34.444	97,1
Razem raty pożyczek emisyjnych b. Pol. B-ku Kraj.	1.030	2,9
Ogólny stan rat pożyczek emisyjnych	35.474	100,0

Poz. 28. Różne rachunki emisyjne wynoszą w dniu 31.XII.1935 roku zł. 30.937.602,39, wykazując w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 6.775 tys. zł. Posiadają one ten sam charakter, co różne rachunki emisyjne w stanie biernym bilansu (poz. 30).

Poz. 29. Saldo w dziale handlowym — patrz poz. 18 stanu biernego.

DZIAŁ OPERACYJ ZE SKARBEM PAŃSTWA.

STAN BIERNY.

Poz. 31. Lokaty Skarbu Państwa i fundusze administrowane wzrosły o 50.989 tys. zł. do zł. 539.993.656,91. Dzielą się one na następujące fundusze:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) fundusze budowlane	zł. 357.720.469,26	zł. 393.021.424,15	+ 35.301 tys.
b) " sanacyjne dla banków.	" 30.249.047,04	" 47.658.129,04	+ 17.409 "
c) różne lokaty	" 101.035.294,67	" 99.314.103,72	- 1.721 "
Razem zł. 489.004.810,97	zł. 539.993.656,91	+ 50.989 tys.	

Poz. 32. Rachunki specjalne. Rachunki te są odpowiednikiem poz. 31 stanu czynnego i wzrosły w ciągu roku 1935 o 22.353 tys. zł. do zł. 158.783.843,75.

STAN CZYNNY.

Poz. 30. Kredyty udzielone z lokat Skarbu Państwa uległy w ciągu roku 1935 następującym zmianom:

	31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.	Zmiany
a) kredyty budowlane z P. F. B.:			
1) nieskonwertowane	zł. 260.426.600,15	zł. 267.483.158,89	+ 7.057 tys.
2) skonwertowane	" 84.564.467,82	" 116.122.010,22	+ 31.558 "
b) kredyty sanacyjne dla banków	" 33.537.675,95	" 40.090.135,13	+ 6.552 "
c) różne kredyty	" 105.864.562,61	" 112.183.923,23	+ 6.319 "
Razem . . zł. 484 393.306,53	zł. 535.879.227,47	+ 51.486 "	

Poz. 31. Rachunki specjalne wynoszą w dniu 31.XII.1935 r. zł. 162.829.018,06 t. zn. wzrosły o 21.889 tys. zł. W pozycji tej mieszczą się transakcje, stojące w związku ze specjalną pomocą dla przemysłu włókienniczego, instytucyj finansowych oraz gwarancje Skarbu Państwa wobec Banku. W stanie biernym odpowiada im poz. 32.

Poz. 32. Saldo w dziale handlowym — patrz poz. 19 stanu biernego.

POZYCJE POZABILANSOWE.

Rachunek „Różnych za inkaso” w stanie biernym, względnie „Inkasa” w stanie czynnym, wykazuje następujące salda na koniec lat 1934 i 1935:

31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.
zł. 11.026.021,54	zł. 20.698.564,16

Rachunek „Udzielonych gwarancyj” w stanie biernym, względnie „Dłużników za gwarancje” w stanie czynnym, przedstawia się następująco:

31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.
zł. 10.938.902,30	zł. 10.317.979,66

Rachunek „Wierzycieli za akceptacje”, względnie „Dłużników za akceptacje” przedstawia się następująco:

31.XII.1934 r.	31.XII.1935 r.
zł. 11.220.459,82	zł. 1.459.763,54

DEPOZYTY.

	wartość nominalna w różnych walutach		wartość nominalna w różnych walutach
Depozyty w skarbcu . . .	498.926.733,56 ¹ / ₂	Różni za depozyty . . .	737.125.018,92 ¹ / ₂
Depozyty u różnych . . .	311.062.623,15	Depozyt własny („nostro”) . . .	72.864.337,79
Razem . . .	809.989.356,71¹/₂	Razem . . .	809.989.356,71¹/₂

BILANS		RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA ROK 1935	
BILANS Z DN. 31. XII. 1935 R.		RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA ROK 1935	
00	19 903 374	10	19 903 374
01	19 903 374	11	19 903 374
02	19 903 374	12	19 903 374
03	19 903 374	13	19 903 374
04	19 903 374	14	19 903 374
05	19 903 374	15	19 903 374
06	19 903 374	16	19 903 374
07	19 903 374	17	19 903 374
08	19 903 374	18	19 903 374
09	19 903 374	19	19 903 374
10	19 903 374	20	19 903 374
11	19 903 374	21	19 903 374
12	19 903 374	22	19 903 374
13	19 903 374	23	19 903 374
14	19 903 374	24	19 903 374
15	19 903 374	25	19 903 374
16	19 903 374	26	19 903 374
17	19 903 374	27	19 903 374
18	19 903 374	28	19 903 374
19	19 903 374	29	19 903 374
20	19 903 374	30	19 903 374
21	19 903 374	31	19 903 374
22	19 903 374	32	19 903 374
23	19 903 374	33	19 903 374
24	19 903 374	34	19 903 374

BILANS Z DN. 31. XII. 1935 R.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA ROK 1935

BILANS ORAZ RACHUNEK WYDATKÓW I DOCHODÓW FUNDUSZU EMERYTALNEGO ZA ROK 1935, BILANS ŚLĄSKIEGO FUNDUSZU GOSPODARCZEGO I BILANS ŚLĄSKIEGO KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKOWO-ZAPOMOGOWEGO Z DN. 31 GRUDNIA 1935 R.

B I L

Banku Gospodar

z dnia 31.

STAN CZYNNY.

	złotych	gr.
DZIAŁ HANDLOWY.		
1. Kasa, Bank Polski i P. K. O.	41.442.593	59
2. Bilety skarbowe i bony inwestycyjne	3.042.825	00
3. Waluty zagraniczne	404.980	33
4. Papiery procentowe	16.245.114	55
5. Papiery procentowe własnej emisji	33.951.873	79
6. Udziały w przedsiębiorstwach koncernowych i akcje	39.128.965	79
7. Wylosowane papiery wartościowe i płatne kupony	258.992	79
8. Weksle	96.286.233	98
9. Weksle protestowane	1.305.283	23
10. Akcepty Banku Akceptacyjnego	19.993.274	00
11. Pożyczki terminowe:		
a) na zastaw papierów wartościowych	472.715,28	
b) " " złota i srebra	1.050,00	
c) " " weksli	24.325.841,19	
d) " " towarów	6.503.582,76	
e) " " 6% Pożyczki Narodowej	520.863,50	
f) lokaty w Komunalnych Kasach Oszczędnościowych i bankach	3.255.030,40	
	35.079.083	13
12. Należności z tytułu układów konwersyjnych	23.676.399	53
13. Dłużnicy w rachunkach bieżących	132.968.268	46
14. Banki „Loro“:		
a) krajowe	4.383,98	
b) zagraniczne	200.043,45	
	204.427	43
15. Banki „Nostro“:		
a) krajowe	124.995,81	
b) zagraniczne	5.534.913,80	
	5.659.909	61
16. Pożyczki z lokat celowych	12.333.386	34
17. Pożyczki komunalne	82.336.208	39
18. Pożyczki długoterminowe:		
a) na pokrycie zaległych odset. budowł.	770.823,06	
b) zwalor. b. instytucyj sfuzjonowanych	2.668.331,38	
c) budowlane z funduszków własnych	10.094.769,04	
d) różne	39.817.233,01	
	53.351.156	49
19. Przekazane na fundusz oddłużenia pretensje Skarbu Państwa do rolników i organizacji rolniczych	31.711.056	39
20. Należności przeznaczone do odpisu z fund. oddłużenia:		
a) dla rolnictwa	1.384.697,09	
b) dla samorządów terytorjalnych	32.334,73	
	1.417.031	82
21. Nieruchomości	32.554.494	88
22. Ruchomości	961.184	85
23. Sumy przechodnie	26.979.188	97
do przeniesienia	691.291.933	34

A N S

stwa Krajowego

XII. 1935 r.

STAN BIERNY.

	złotych	gr.
DZIAŁ HANDLOWY.		
1. Kapitał zakładowy	150.000.000	00
2. Fundusz rezerwowy	18.464.455	66
3. Inne rezerwy:		
a) waloryzacyjne dla pożyczek hipotecznych	89.724,87	
b) " " dla wkładek oszczędnościowych	94.014,05	
c) rezerwa ogólna	4.653.516,94	
	4.837.255	86
4. Fundusz oddłużenia:		
a) dla rolnictwa	34.985.502,25	
b) dla samorządów terytorjalnych	9.806.185,97	
	44.791.688	22
5. Wkłady à vista:		
a) rachunki czekowe	127.394.851,94	
b) rachunki walutowe	796.230,08	
c) wkładki oszczędnościowe	58.292.280,32	
d) rachunki bieżące K. K. O.	4.790.766,00	
	191.274.128	34
6. Wkłady terminowe	83.960.982	49
7. Różne salda kredytowe	11.709.626	66
8. Lokaty celowe	12.333.386	34
9. Redyskonto weksli	35.020.638	20
10. Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	15.000.000	00
11. Banki „Loro“:		
a) krajowe	22.304.753,12	
b) zagraniczne	7.678.569,65	
	29.983.322	77
12. Banki „Nostro“:		
a) krajowe	18.119.484,45	
b) zagraniczne	8.377.386,69	
	26.496.871	14
13. Bank Akceptacyjny ex re kredytu akceptacyjnego	19.993.274	00
14. Przekazy na Bank	800.560	90
15. Wierzyciele hipoteczni	32.586	42
16. Sumy przechodnie	37.568.885	40
17. Odsetki przenośne	1.865.219	36
18. Saldo działu emisyjnego	4.124.555	17
19. Saldo działu operacyj ze Skarbem Państwa	69.255	13
20. Czysty zysk	2.965.241	28
do przeniesienia	691.291.933	34

	złotych	gr.
z przeniesienia	691.291.933	34
DZIAŁ EMISYJNY.		
24. Pożyczki emisyjne b. Polskiego Banku Krajowego:		
a) w listach zastawnych	6.126.016,94	
b) w obligacjach komunalnych	9.510.196,05	
c) " kolejowych	10.571.860,00	26.208.072 99
25. Pożyczki w emisjach:		
a) w listach zastawnych	274.048.652,00	
b) w obligacjach komunalnych	440.393.483,19	
c) " budowlanych	31.095.200,00	
d) " bankowych	21.388.500,00	766.925.835 19
26. Zaległe raty pożyczek emisyjnych	35.474.225	85
27. Kupony od wylosowanych listów zast. i obligacyj	83.229	14
28. Różne rachunki emisyjne	30.937.602	39
29. Saldo w dziale handlowym	4.124.555	17
	863.753.520	73
DZIAŁ OPERACYJ ZE SKARBEM PAŃSTWA.		
30. Kredyty udzielone z lokat Skarbu Państwa:		
a) kredyty budowlane z Państw. Fund. Budowlanego		
1) nieskonwertowane	267.483.158,89	
2) skonwertowane	116.122.010,22	383.605.169 11
b) kredyty sanacyjne dla banków	40.090.135	13
c) różne kredyty	112.183.923	23
31. Rachunki specjalne	162.829.018	06
32. Saldo w dziale handlowym	69.255	13
	698.777.500	66
Suma bilansowa	2.253.822.954	73
Inkaso	20.698.564	16
Dłużnicy za gwarancje	10.317.979,66	
Dłużnicy za akceptacje	1.459.763,54	11.777.743 20
Ogółem	2.286.299.262	09

	złotych	gr.
z przeniesienia	691.291.933	34
DZIAŁ EMISYJNY.		
21. Specjalna rezerwa dla papierów własnej emisji:		
a) dla listów zastawnych	6.784.578,42	
b) dla obligacyj komunalnych	16.064.750,52	
c) " " kolejowych	1.248.234,70	
d) " " budowlanych	351.456,40	
e) " " bankowych	993.531,27	
f) dla pożyczek emisyjnych w gotówce	442.041,75	25.884.593 06
22. Listy zast. i oblig. b. Pol. B-ku Kraj. w obiegu:		
a) listy zastawne	6.126.016,94	
b) obligacje komunalne	9.510.196,05	
c) " kolejowe	10.571.860,00	26.208.072 99
23. Listy zastawne i obligacje B. G. K. w obiegu:		
a) listy zastawne	274.048.652,00	
b) obligacje komunalne	440.393.483,19	
c) " budowlane	31.095.200,00	
d) " bankowe	21.388.500,00	766.925.835 19
24. Wylosowane listy zastawne i obligacje w obiegu	1.093.781	73
25. Kupony zapadłe w obiegu	1.881.106	03
26. Fundusz umorzenia list. zast. i obligacyj	80.180	09
27. Fundusz na zapłatę kuponów od list. zast. i oblig.	2.858.750	57
28. Raty przedterminowe	1.301.622	45
29. Wpływy na raty bieżące pożyczek emisyjnych	15.809.210	62
30. Różne rachunki emisyjne	21.710.368	00
	863.753.520	73
DZIAŁ OPERACYJ ZE SKARBEM PAŃSTWA.		
31. Lokaty Skarbu Państwa i fundusze administrowane:		
a) fundusze budowlane	393.021.424	15
b) " sanacyjne dla banków	47.658.129	04
c) różne lokaty	99.314.103	72
32. Rachunki specjalne	158.783.843	75
	698.777.500	66
Suma bilansowa	2.253.822.954	73
Różni za inkaso	20.698.564	16
Udzielone gwarancje	10.317.979,66	
Wierzyciele za akceptacje	1.459.763,54	11.777.743 20
Ogółem	2.286.299.262	09

RACHUNEK

Banku Gospodar

za rok

STRATY.

		złotych	gr.
Odsetki:			
a) od rachunków bieżących	12.556.033,37		
b) od redyskonta	5.204.328,22		
c) od wkładek oszczędnościowych	2.410.727,31		
d) różne	21.205,42	20.192.294	32
Różnice kursowe na papierach wartościowych		2.487.934	04
Koszty handlowe:			
a) wydatki biurowe	590.865,32		
b) „ na lokal bankowy	1.039.839,87		
c) „ różne	1.351.288,60		
d) „ na utrzymanie samochodów	118.492,63		
e) „ personalne	9.828.305,39		
f) „ na emerytury	481.492,84	13.410.284	65
Amortyzacja:			
a) nieruchomości	630.762,59		
b) ruchomości	285.705,28	916.467	87
Odpisy		7.305.156	70
Czysty zysk		2.965.241	28
Ogółem		47.277.378	86

STRAT I ZYSKÓW

stwa Krajowego

1935

ZYSKI.

		złotych	gr.
Odsetki:			
a) od weksli zdyskontowanych	10.845.529,86		
b) od rachunków bieżących	11.308.410,71		
c) od pożyczek terminowych	2.230.770,35		
d) od pożyczek długoterm. i komunalnych	7.137.303,69		
e) od pożyczek budowlanych	690.857,01		
f) od papierów procentowych	4.596.525,80		
g) odsetki zwłoki od pożyczek emisyjnych	1.095.005,57		
h) różne	23 044,26	37.927.447	25
Prowizje:			
a) inkasowe	402.033,34		
b) przekazowe	180.725,11		
c) od rachunków bieżących	294.069,19		
d) giełdowe	121.488,90		
e) depozytowe	168.708,70		
f) gwarancyjne	62.686,41		
g) od pożyczek budowlanych	1.583.575,44		
h) różne	903.872,89	3.717.159	98
Różnice kursowe na dewizach i walutach		179.054	32
Dodatek na koszty administracyjne działu emisyjnego		4.327.516	83
Administracja nieruchomości		525 644	55
Zwrot dawniej odpisanych należności		600.555	93
Ogółem		47.277.378	86

P R O T O K U Ł

POSIEDZENIA KOMISJI REWIZYJNEJ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
Z DNIA 17 LUTEGO 1936 R.

Komisja Rewizyjna po sprawdzeniu bilansu Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 grudnia 1935 r. oraz rachunku strat i zysków tegoż Banku za rok 1935 stwierdza:

- 1) że wszystkie pozycje tego bilansu, zamkniętego po obu stronach sumą Zł. 2.286.299.262 gr. 09 (łącznie z inkasem, gwarancjami i akceptacjami), zgodne są z księgami Wydziału Centralnej Księgowości oraz księgami Oddziału Głównego i sprawozdaniami Oddziałów;
- 2) że wszystkie zbadane księgi i dowody w Wydziale Centralnej Księgowości i w Oddziale Głównym znajdują się w porządku.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna stawia wniosek o zatwierdzenie bilansu z dnia 31 grudnia 1935 r. oraz rachunku strat i zysków za rok 1935.

Warszawa, dnia 17 lutego 1936 r.

Przewodniczący Komisji

Dr. Marynowski m. p.

Członkowie Komisji:

Wacław Drabarek m. p.

Artur Alland m. p.

M. Strumiłło m. p.

J. Mieszalski m. p.

J. Łuba m. p.

Stefan Żurowski m. p.

DO PANA

PREZESA BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

w miejscu.

W związku z pismem Pana Prezesa z dnia 21 lutego 1936 r. L. 66/36/M. zawiadamiam, że opierając się na uchwale Rady Nadzorczej Banku z dn. 20 lutego r. b. oraz protokule Komisji Rewizyjnej z dn. 17 lutego r. b. o zatwierdzeniu bilansu i rachunku strat i zysków Banku Gospodarstwa Krajowego za rok 1935, udzielam, na zasadzie § 72 statutu Banku, władzom Banku ogólnego pokwitowania za rok operacyjny 1935.

MINISTER SKARBU

E. Kwiatkowski m. p.

Bilans Funduszu Emerytalnego

Urzędników i sług Banku Gospodarstwa Krajowego

z dnia 31 grudnia 1935 r.

S T A N C Z Y N N Y	złotych	gr.	S T A N B I E R N Y	złotych	gr.
Bank Gospodarstwa Krajowego rachunek czekowy	1.408.692	—	Kapitał Funduszu Emerytalnego z dn. 31. XII. 1934 r.	20.992.885	68
Bank Gospodarstwa Krajowego lokata	737.046	—	Fundusz Amortyzacyjny	753 248	33
Papiery wartościowe	9.004.962	38	Wierzyciele hipoteczni	1.285.154	60
Nieruchomości	13.693.354	24	Rachunki różne	500.070	18
Rachunki różne	488.833	70	Nadwyżka dochodów za r. 1935	1.801.529	53
Suma bilansowa	25.332.888	32	Suma bilansowa	25.332.888	32

Rachunek wydatków i dochodów

Funduszu Emerytalnego

za rok 1935

W Y D A T K I	złotych	gr.	D O C H O D Y	złotych	gr.
Emerytury i pensje wdowie	744.817	06	Wpłaty Banku Gospodarstwa Krajowego	747.891	46
Kwartaly pośmiertne	20.329	74	Wpłaty członków	538.280	39
Przekazane rezerwy do Z.U.P.U. i zwroty członkom składek	30.434	60	Rezerwy premjowe	21.630	19
Koszty ogólne	3.472	43	Dochody z administracji nieru- chomości za r. 1935	436.710	33
Nadwyżka dochodów za r. 1935	1.801.529	53	Kupony od papierów warto- ściowych	760.851	55
			Odsetki od r-ków bieżących	86.836	47
			Różnice kursu z wylosowanych papierów wartościowych	8.382	97
Ogółem	2.600.583	36	Ogółem	2.600.583	36

Bilans Śląskiego Funduszu Gospodarczego

z dnia 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	złotych	gr.	STAN BIERNY	złotych	gr.
Bank Gospodarstwa Krajowego	4.425.248	—	Kapitał	46.147.494	11
Pożyczki	42.533.131	79	Różni	156.607	37
Różni	85.047	85	Nadwyżka dochodów	739.326	16
Suma bilansowa .	47.043.427	64	Suma bilansowa .	47.043.427	64

Bilans Śląskiego Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego

z dnia 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY	złotych	gr.	STAN BIERNY	złotych	gr.
Bank Gospodarstwa Krajowego	170 523	—	Kapitał	3.083.232	71
Pożyczki	2.966.401	81	Różni	360	53
Różni	171	12	Nadwyżka dochodów	53.502	69
Suma bilansowa .	3 137.095	93	Suma bilansowa .	3.137.095	93

